

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE SPRACOVATEĽA

Meno spracovateľa: **EMP Group, s. r. o.**
Adresa: Martina Rázusa 23A/8336, 010 01 Žilina
IČO: 36438766
Štatutárny orgán: Ing. Martin Chachula - konateľ

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE OBJEDNÁVATEĽA

Meno investora: **Obec Svederník**
Adresa: Obecný úrad 48, 013 32 Svederník
IČO: 00321664
Štatutárny orgán: Ing. Anna Jarošová, starostka

OBSAH ŠTÚDIE

<u>OBSAH ŠTÚDIE</u>	<u>3</u>
<u>ZOZNAM TABULIEK</u>	<u>5</u>
<u>ZOZNAM GRAFOV</u>	<u>7</u>
<u>ZOZNAM OBRÁZKOV</u>	<u>8</u>
<u>ÚVOD</u>	<u>9</u>
<u>1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE ÚZEMIA OBCE</u>	<u>10</u>
1.1 HISTÓRIA	10
1.2 INSÍGNIE OBCE	11
1.3 PRÍRODNÉ PODMIENKY	12
<u>2 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE</u>	<u>27</u>
2.1 OCHRANA VÔD	27
2.2 OCHRANA OVZDUŠIA	28
2.3 OCHRANA PÔDY	28
2.4 OCHRANA ZELENÉ	29
2.5 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	29
2.6 VYBRANÉ ENVIRONMENTÁLNE RIZIKOVÉ FAKTORY	30
2.7 STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE A STRATEGICKÉ ZÁMERY OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	30
2.8 VZDELÁVANIE A VÝCHOVA K ZACHOVANIU TRVALO-UDRŽATELNÉHO ROZVOJA V REGIÓNE	31
<u>3 OBYVATELSTVO</u>	<u>32</u>
3.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ	33
3.2 DYNAMIKA OBYVATELSTVA	34
3.3 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA	36
3.4 NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA	39
3.5 ŠTRUKTÚRA PODĽA NÁBOŽENSKÉHO VIEROVYZNANIA	39
3.6 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A ZAMESTNANOSŤ	40
3.7 ANALÝZA ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATELSTVA	41
<u>4 ANALÝZA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI</u>	<u>43</u>
4.1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	43
4.2 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	47
4.3 ZDRAVOTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	52
4.4 VZDELÁVANIE A ŠPORT	52
4.5 OSTATNÉ PRVKY OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI	53
4.6 BÝVANIE	53

<u>5</u>	<u>HOSPODÁRSTVO OBCE</u>	<u>56</u>
5.1	ANALÝZA HOSPODÁRSTVA	56
5.2	ANALÝZA TRHU PRÁCE	58
5.3	ANALÝZA PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTOV	63
5.4	HOSPODÁRENIE OBCE	66
<u>6</u>	<u>KULTÚRA A CESTOVNÝ RUCH</u>	<u>67</u>
<u>7</u>	<u>KOMPLEXNÁ SWOT ANALÝZA</u>	<u>70</u>
7.1	PRÍEMYSEL A SLUŽBY	71
7.2	POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA	72
7.3	ĽUDSKÉ ZDROJE	73
7.4	INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	74
7.5	OBLASŤ CESTOVNÉHO RUCHU, ŠPORTU, KULTÚRY, HISTÓRIE A TRADÍCIÍ	75
7.6	SOCIÁLNA OBLASŤ (VZDELÁVANIE, ZDRAVOTNÍCKA STAROSTLIVOSŤ, PRVKY SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY)	76
7.7	CEZHRANIČNÁ, TRANSNACIONÁLNA A INTERREGIONÁLNA SPOLUPRÁCA	76
<u>8</u>	<u>STRATÉGIA ROZVOJA ÚZEMIA OBCE</u>	<u>77</u>
8.1	ČASOVÝ HARMONOGRAM STRATÉGIE ROZVOJA OBCE 2007 - 2017	81
<u>9</u>	<u>NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY</u>	<u>81</u>
<u>10</u>	<u>NÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY</u>	<u>83</u>
	<u>ZÁVER</u>	<u>84</u>

ZOZNAM TABULIEK

TABUĽKA Č. 1:	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KATASTRÁLNOHOM ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	13
TABUĽKA Č. 2:	KLIMATICKÉ UKAZOVATELE V OBCE SVEDERNÍK	20
TABUĽKA Č. 3:	MNOŽSTVO KOMUNÁLNEHO A SEPAROVANÉHO ODPADU V OBCE SVEDERNÍK ZA OBDOBIE 2003 - 2005	29
TABUĽKA Č. 4:	PRÍRASTOK (ÚBYTOK) OBYVATELSTVA V OBCE SVEDERNÍK ZA OBDOBIE 2001 - 2005	34
TABUĽKA Č. 5:	BIOLOGICKÉ VEKOVÉ KATEGÓRIE OBYVATEĽOV OBCE SVEDERNÍK V POROVNANÍ S OKRESOM ŽILINA A SR.....	37
TABUĽKA Č. 6:	NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV OBCE SVEDERNÍK	39
TABUĽKA Č. 7:	ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV OBCE SVEDERNÍK PODĽA NÁBOŽENSKÉHO VIEROVYZNANIA	39
TABUĽKA Č. 8:	ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA OBCE SVEDERNÍK PODĽA VZDELANIA	40
TABUĽKA Č. 9:	ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA OBCE SVEDERNÍK PODĽA EKONOMICKEJ AKTIVITY	41
TABUĽKA Č. 10:	PREHLAD HRUBÝCH A ČISTÝCH PRÍJMOV DOMÁCNOSTI NA OSOBU A MESIAC PODĽA JEDNOTLIVÝCH REGIÓNOV SR V SK.	42
TABUĽKA Č. 11:	PREHLAD ČISTÝCH VÝDAVKOV DOMÁCNOSTI NA OSOBU A MESIAC PODĽA JEDNOTLIVÝCH REGIÓNOV SR V SK.	42
TABUĽKA Č. 12:	TRANSFORMAČNÉ STANICE OBCE SVEDERNÍK S VÝHĽADOM DO BUDÚCNOSTI.....	44
TABUĽKA Č. 13:	PREDPOKLADANÉ NÁKLADY NA REKONŠTRUKCIU CESTNÝCH KOMUNIKÁCIÍ V OBCE SVEDERNÍK	50
TABUĽKA Č. 14:	TECHNICKÉ PARAMETRE LETISKA ŽILINA.....	52
TABUĽKA Č. 15:	POČET ČITATEĽOV A KNIŽNIČNÝ FOND V OBCE SVEDERNÍK	53
TABUĽKA Č. 16:	PREHLAD STAVU DOMOVÉHO FONDU V OBCE SVEDERNÍK	54
TABUĽKA Č. 17:	VEĽKOSTNÉ CHARAKTERISTIKY DOMOVÉHO FONDU (TRVALE OBÝVANÉ BYTY) OBCE SVEDERNÍK	54
TABUĽKA Č. 18:	VÝVOJ VÝSTAVBY DOMOVÉHO FONDU (TRVALE OBÝVANÉ BYTY) V OBCE SVEDERNÍK	54
TABUĽKA Č. 19:	VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ (TRVALE OBÝVANÝCH) V OBCE SVEDERNÍK ..	56
TABUĽKA Č. 20:	VYUŽITIE PLÔCH V KATASTRÁLNOHOM ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	57
TABUĽKA Č. 21:	DOCHÁDZKA OBYVATEĽOV BÝVAJÚCICH V OBCE SVEDERNÍK ZA PRÁCOU MIMO OBEC SVEDERNÍK	58
TABUĽKA Č. 22:	DOCHÁDZKA OBYVATEĽOV BÝVAJÚCICH MIMO OBEC SVEDERNÍK ZA PRÁCOU DO OBCE SVEDERNÍK	59
TABUĽKA Č. 23:	VÝVOJ ABSOLÚTNEHO POČTU NEZAMESTNANÝCH V OBCE SVEDERNÍK PODĽA DOSIAHNUTÉHO VEKU	60
TABUĽKA Č. 24:	VÝVOJ ABSOLÚTNEHO POČTU NEZAMESTNANÝCH V OBCE SVEDERNÍK PODĽA DOSIAHNUTÉHO VZDELANIA	61
TABUĽKA Č. 25:	VÝVOJ ABSOLÚTNEHO POČTU NEZAMESTNANÝCH V OBCE SVEDERNÍK PODĽA DĹŽKY EVIDENCIE	62
TABUĽKA Č. 26:	ROZDELENIE EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V OBCE SVEDERNÍK PODĽA OKEČ	63

TABUĽKA Č. 27:	PREHLAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE SVEDERNÍK PODĽA PRÁVNEJ FORMY	64
TABUĽKA Č. 28:	PREHLAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE SVEDERNÍK PODĽA ROČNÉHO OBRATU.....	65
TABUĽKA Č. 29:	PREHLAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE POHRONSKÝ RUSKOV PODĽA POČTU PRACOVNÍKOV	65
TABUĽKA Č. 30:	PREHLAD EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V KATASTRI OBCE SVEDERNÍK PODĽA DRUHU VLASTNÍCTVA	66
TABUĽKA Č. 31:	PREHLAD HOSPODÁRENIA OBCE V OBDOBÍ 2001 – 2005 V MIL. SK....	67

ZOZNAM GRAFOV

GRAF Č. 1:	VÝVOJ POČTU OBYVATELOV OBCE SVEDERNÍK V POROVNANÍ S VÝVOJOM POČTU OBYVATELOV SR	33
GRAF Č. 2:	DYNAMIKA OBYVATELSTVA V OBCI SVEDERNÍK V OBDOBÍ 1998 – 2003 (v ‰).....	35
GRAF Č. 3:	INDEX ŠTRUKTÚRY OBYVATELSTVA PODĽA POHLAVIA PRE JEDNOTLIVÉ VEKOVÉ KATEGÓRIE OBYVATELOV OBCE SVEDERNÍK – INDEX FEMINITY (‰)	36
GRAF Č. 4:	BIOLOGICKÉ VEKOVÉ KATEGÓRIE OBYVATELOV OBCE SVEDERNÍK	37
GRAF Č. 5:	VÝVOJ VEKOVEJ ŠTRUKTÚRY OBYVATELOV OBCE SVEDERNÍK V OBDOBÍ 1996-2003	38
GRAF Č. 6:	ŠTRUKTÚRA OBYVATELOV OBCE SVEDERNÍK PODĽA POHLAVIA A VEKU	38
GRAF Č. 7:	ŠTRUKTÚRA ODBERATELOV ELEKTRICKEJ ENERGIE V OBCI SVEDERNÍK (kW)	44
GRAF Č. 8:	ŠTRUKTÚRA ODBERATELOV ZEMNÉHO PLYNU V OBCI SVEDERNÍK (m ³ /h)	46
GRAF Č. 9:	PROGNÓZA ŠTRUKTÚRY VYUŽÍVANIA TELEFÓNNYCH STANÍC V OBCI SVEDERNÍK PRE ROK 2021	47
GRAF Č. 10:	VÝVOJ VÝSTAVBY DOMOVÉHO FONDU (TRVALE OBÝVANÉ BYTY) V OBCI SVEDERNÍK	55
GRAF Č. 11:	VÝVOJ POČTU NEZAMESTNANÝCH V OBCI SVEDERNÍK PODĽA DOSIAHNUTÉHO VEKU	60
GRAF Č. 12:	VÝVOJ POČTU NEZAMESTNANÝCH V OBCI SVEDERNÍK PODĽA DOSIAHNUTÉHO VZDELANIA.....	61
GRAF Č. 13:	VÝVOJ POČTU NEZAMESTNANÝCH V OBCI SVEDERNÍK PODĽA DĹŽKY EVIDENCIE.....	62

ZOZNAM OBRÁZKOV

OBRÁZOK Č. 1:	ERB OBCE SVEDERNÍK.....	11
OBRÁZOK Č. 2:	VŠEOBECNÁ MAPKA OBCE SVEDERNÍK	12
OBRÁZOK Č. 3:	POLOHA OBCE SVEDERNÍK VZHLADOM NA ÚZEMNOSPRAVNE USPORIADANIE SR	14
OBRÁZOK Č. 4:	GEOLOGICKÁ STAVBA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK.....	15
OBRÁZOK Č. 5:	NEOTEKTONICKÁ STAVBA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK .	16
OBRÁZOK Č. 6:	INŽINIERSKOGEOLOGICKÁ RAJONIZÁCIA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK	16
OBRÁZOK Č. 7:	GEOMORFOLOGICKÉ JEDNOTKY ZASAHUJÚCE DO KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK	17
OBRÁZOK Č. 8:	MORFOLOGICKO-MORFOMETRICKÉ TYPY RELIÉFU ROZLIŠENÉ V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK.....	18
OBRÁZOK Č. 9:	ČLENITOSŤ RELIÉFU KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK.....	18
OBRÁZOK Č. 10:	ORIENTÁCIA RELIÉFU KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK VOČI SVETOVÝM STRANÁM	19
OBRÁZOK Č. 11:	MORFOŠTRUKTÚRNE TYPY RELIÉFU ROZLIŠENÉ V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	19
OBRÁZOK Č. 12:	KLIMATICKÉ OBLASTI ZASAHUJÚCE DO KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK	20
OBRÁZOK Č. 13:	HYDROLOGICKÁ SITUÁCIA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK	21
OBRÁZOK Č. 14:	VYUŽITELNÉ MNOŽSTVO PODZEMNÝCH VÔD V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	22
OBRÁZOK Č. 15:	PÔDNE TYPY VYSKYTUJÚCE SA V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	23
OBRÁZOK Č. 16:	VLHKOSTNÝ REŽIM PÔD V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK....	24
OBRÁZOK Č. 17:	PRIRODZENÁ POTENCIÁLNA VEGETÁCIA ROZLIŠENÁ V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	25
OBRÁZOK Č. 18:	PORASTOVÉ PLOCHY (LESY) V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	26
OBRÁZOK Č. 19:	OBEC SVEDERNÍK VO VZŤAHU K OCHRANE VÔD	28
OBRÁZOK Č. 20:	REGIONÁLNY ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY – BIOKORIDORY NADREGIONÁLNEHO VÝZNAMU NACHÁDZAJÚCE SA NA ÚZEMÍ OBCE SVEDERNÍK	31
OBRÁZOK Č. 21:	EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMIA OBCE SVEDERNÍK	31
OBRÁZOK Č. 22:	POLOHA OBCE SVEDERNÍK VZHLADOM NA CESTNÚ SIETŤ SR.....	48
OBRÁZOK Č. 23:	POLOHA OBCE SVEDERNÍK VZHLADOM NA NADRADENÝ SYSTÉM CYKLOTRÁS.....	49
OBRÁZOK Č. 24:	POLOHA OBCE SVEDERNÍK VZHLADOM NA ŽELEZNIČNÚ SIETŤ SR.....	51
OBRÁZOK Č. 25:	ZÓNOVÉ ČLENENIE VÝŽITIA V OBLASTI CESTOVNÉHO RUCHU S VÝCHODISKOM V OBCI SVEDERNÍK	69

ÚVOD

Pre poznanie územia, pre ktoré sa Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) vypracováva, je nevyhnutné poznať užšie a aj širšie vzťahy územia s jednotlivými zložkami krajinnej a humánnej sféry. Vytvorenie PHSR sa nezakladá na vyčerpávajúcich informáciách o každej prírodnej a humánnej zložke, podáva ich základné a podstatné charakteristiky. Na druhej strane sa však charakteristika jednotlivých zložiek nezužuje len na ich opis, ale v zmysle systémového prístupu je diferenciacia kvality jednotlivých zložiek v priestore a čase vysvetľovaná na základe väzieb s ostatnými zložkami. V tomto zmysle je text koordinovaný aj s aktuálnym Atlasom krajiny Slovenskej republiky (2002).

Pod PHSR je potrebné chápať koncepčný dokument aj napriek tomu, že analytická časť je pomerne podrobne spracovaná z dôvodu absencie súborného analytického dokumentu.

Po analytickej časti nasleduje časť strategická (plánovacia), ktorej podstata spočíva v regionálnom rozvoji (rozvoji územia), čiže popise procesu, orientovaného na dosiahnutie určitého cieľa, ktorý závisí od hodnotových predstáv v priestore a čase.

Poslaním PHSR (práve za pomoci podrobných analýz) je zabezpečenie kontinuity rozvoja vychádzajúcej z reálnych predpokladov odhliadnuc od politických vplyvov na miestnu samosprávu. Cieľom PHSR je vytvorenie stratégie rozvoja obce kladúcej dôraz na zahrnutie a skĺbenie ekonomických a sociálnych záujmov jej občanov do nastavenia smeru budúceho rozvoja obce a to všetko v súlade s prijatými koncepciami Slovenskej republiky, Žilinského samosprávneho kraja.

Rozvoj regiónov predstavuje dynamicky sa vyvíjajúci proces, ktorý so sebou prináša nevyhnutnosť riešenia viacerých závažných problémov. Regionálna a štrukturálna politika ponúkajú nielen návody, ale aj možnosti riešenia týchto problémov. Úspešnosť a efektivita však závisí od schopnosti implementácie jednotlivých nástrojov v podmienkach konkrétnych regiónov. To však predstavuje zložitý a neustále sa meniaci proces, ktorý si v prvom rade vyžaduje vysokú informovanosť obyvateľstva a schopnosť aktívne sa zapojiť do procesu implementácie rozvojových prvkov.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE ÚZEMIA OBCE

1.1 HISTÓRIA

Prvé písomné pramene vypovedajúce o obci Svederník siahajú do začiatku 14. storočia. Po prvý krát sa Svederník spomína v zemepanských archívoch z roku 1321, kde sa spomína pod názvom „**Zederne**“ patriaci barónskej rodine Szúlovských. O niekoľko rokov neskôr sa názov obce zmenil na „Zedernek“ a majiteľom bol zemepán Szúnyog, vlastník Budatínskemu panstvu. V ďalších rokoch sa ako majitelia Svederníka spomínajú rody Eszterházyovcov a Podmanických. Hoci sa priama príslušnosť obce k Budatínskemu panstvu spomína až v roku 1522, je celkom isté, že k panstvu patrili od jej samotného vzniku.

Postupom času sa názov obce naďalej menil. Tak roku 1439, keď jej majiteľom bol barón Eszterházy, vyskytuje sa už názov **Szwedernyk** a roku 1522 sa v urbáriálnych spisoch nachádza meno „Kisszvedernik“, či malý Svederník, sa označovala blízka osada – dnešný Keblov.

Z roku 1453 je dostupný záznam, z ktorého sa dozvedáme, že osada Marček patrila v roku 1453 kráľovskému úradníkovi so sídlom v Bytči pánu Jánovi Markovskému. Po tomto majiteľovi dostala trvalé pomenovanie „Markofalva“, čiže Markova dedina, ktorý sa zachoval až do 1. svetovej vojny. Potom sa zmenil na terajší Marček.

Domov postupne pribúdalo a vznikla osada zvaná Zarieč. Keď sa v 16. storočí dotváralo župné zriadenie, vytýčili sa presné hranice jednotlivých okresov, patriacich k župám. Vtedy sa dlhopoľský potok stal hranicou medzi Žilinským a Bytčianskym okresom. Osada Zarieč sa takto administratívne odtrhla od Svederníka. Ten istý osud postihol aj osadu Keblov. Tento administratívny krok sa zrušil o 400 rokov neskôr. 9. apríla 1960 občania Svederníka i obce Zarieč – Keblov jednomyseľne vyhlásili, že chcú patriť do jednej obce. Dohodli sa, že Zarieč zostane časťou Svederníka ako Zariečská ulica a Keblov bude osadou, podobne ako to je v prípade Marčeka. Okrem toho sa zlúčilo novozaložené roľnícke družstvo v Zarieči – Keblove s roľníckym družstvom vo Svederníku, založeným v roku 1952.

Pôda v dávnejšej minulosti zamestnávala takmer všetkých obyvateľov, ale slušne ich vyživiť nemohla. Pri premenách starých, málo výnosných metód obrábania pôdy na metódy moderné a produktívnejšie sa vynikajúco osvedčil Milan Vakula. Od roku 1967 naširoko uplatnil svoj podnikateľský talent a organizačné schopnosti. Prejavilo sa to hneď na začiatku pri pretváraní malých, pokusných plantáží na moderné záhradníctvo.

V roku 1813 (25. – 26. augusta) postihla Svederník ničivá potopa. Stalo sa to na úseku medzi Svederníkom a Horným Hričovom. Váh, dovtedy tečúci tesne popri obci Svederník, prerazil rozsiahle hričovské pole a svoje pôvodné koryto zanesol jemnou piesčitou zeminou. Dolný koniec Svederníka bol taký zaliaty, že voda dosahovala výšky jedného metra nad cestou. Na pamiatku tejto záplavy na stene starej školy urobili pologuľovitý znak vo výške, ktorú vtedy dosahovala voda. Táto škola bola približne tam, kde teraz stojí dom Ďurkovcov, asi do roku 1930.

Koncom 19. storočia začiatkom 20. storočia sa veľa chlapov zo Svederníka vysťahovalo za robotou a chlebom do Spojených Štátov Amerických, Kanady a Argentíny. Dvanásť sa po skončení 1. svetovej vojny vrátili do rodnej obce a značnou mierou prispeli k zveľadeniu obce. Niektorí z nich si postavili murované domy i hospodárske stavby, iní zas renovovali svoje staršie chalupy a takmer všetci sa usilovali posilniť si hospodárstvo prikúpením niekoľkých záhonov v rovinnom poli. Všetci štedro prispeli na zakúpenie zvona pre miestnu kaplnku a pri jeho posvätení roku 1922 boli prítomní ako krstní rodičia.

V roku 1975 bola ukončená stavba kultúrneho domu. Z ďalších verejných stavieb treba spomenúť požiarne zbrojnice v Keblove, na Marčeku a vo Svederníku a prístavbu troch tried a haly v škole vo Svederníku. Roku 1977 sa začala v chotári osady Marček výstavba rekreačných chát. Nadriadené úrady vyčlenili 15 ha pôdy na 100 chatových objektov, 150 až 400 štvorcových metrov na jednu stavbu.

1.2 INSÍGNIE OBCE

1.2.1 ERB OBCE

Obrázok č. 1: Erb obce Svederník

Erb obce Svederník má podobu: v modrom štíte zo zelenej pažite vyrastajúce tri slnečnice.

1.2.2 VLAJKA OBCE

Vlajku obce tvoria tri vodorovné pásy v poradí: zelená, žltá, modrá, zakončené cípovaním, zachádzajúcim do 1/3 vlajky.

1.2.3 PEČAŤ OBCE

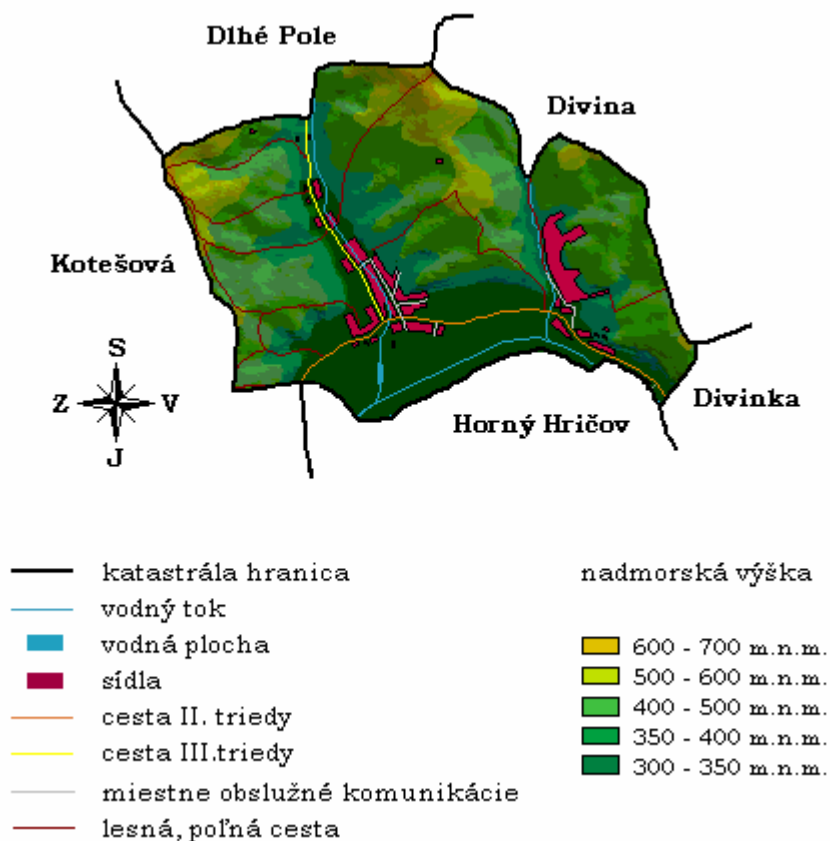
Pečať obce tvorí erb obce s kruhopolisom "OBEC SVEDERNÍK".

1.3 PRÍRODNÉ PODMIENKY

1.3.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÁ POLOHA

Katastrálne územie obce Svederník zaberá plochu 11,56 km². Touto rozlohou sa zaraďuje medzi priemerné obce okresu (spomedzi 53 obcí okresu, je 25. najväčšou obcou) a jej rozloha je približne 7 krát menšia ako rozloha Terchovej, ktorá je najväčšou obcou okresu. Priemerná rozloha obce okresu je 15,4 km².

Obrázok č. 2: Všeobecná mapka obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Tvar územia je predĺžený v rovnobežkovom smere. Jeho najväčšia vzdušná vzdialenosť v smere sever – juh a dosahuje dĺžku 3,5 km. Najväčšia vzdialenosť v smere východ – západ je 5,6 km. Pretiahnutý tvar územia spôsobuje predĺženie hranice oproti teoreticky najkratšej hranici (predstavuje ju

kružnica, ktorá ohraničuje kruh s plochou katastrálneho územia) takmer o 4 km.

Tabuľka č. 1: Základné údaje o katastrálnom území obce Svederník

geografické súradnice	49°16'00'' s.g.š., 18°38'59'' v.g.d.
rozloha	11,56 km ²
najdlhšia vzdialenosť v smere V-Z	5,6 km
najdlhšia vzdialenosť v smere S-J	3,5 km
nadmorská výška	300 – 650 mm
spoločná k.h. s obcou Dlhé Pole	3,2 km
spoločná k.h. s obcou Divina	4,9 km
spoločná k.h. s obcou Divinka	0,7 km
spoločná k.h. s obcou Horný Hričov	4,1 km
spoločná k.h. s obcou Kotešová	3,2 km
celková dĺžka katastrálnej hranice	16,1 km

Zdroj: obec Svederník

Poloha územia vyjadruje jeho priestorový vzťah na iné definované skutočnosti. Preto má viacero aspektov.

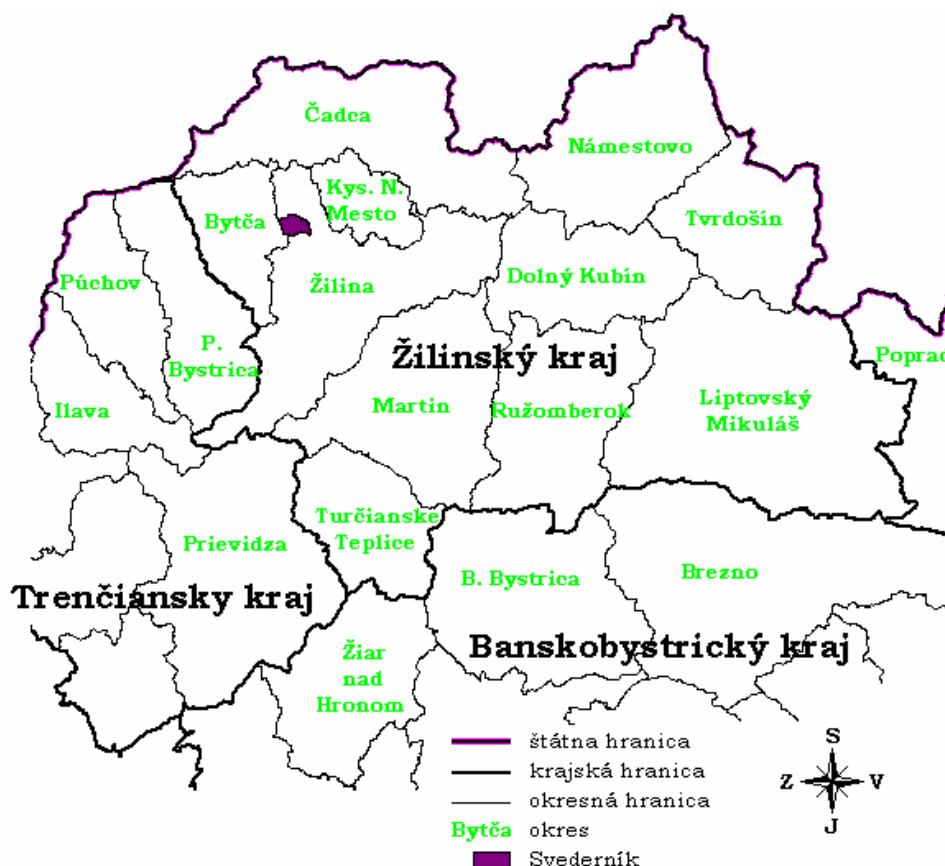
Poloha na Zemi (matematická poloha) sa udáva geografickými súradnicami, ktoré vyjadrujú uhlovú vzdialenosť bodu od roviny rovníka a nultého poludníka. Pre obec Svederník sa udávajú súradnice: 49°16'00'' s.g.š., 18°38'59'' v.g.d.. Z toho vyplýva, že poloha v daných geografických šírkach určuje celkový charakter klímy v miernej klimatickej zóne so striedaním ročných období. V čase jarnej a jesennej rovnodennosti dopadajú slnečné lúče napoludnie na rovnobežku 49° pod uhlom 41°. V čase letného slnovratu dopadajú slnečné lúče na to isté miesto pod uhlom o 23,5° väčším, v čase zimného slnovratu pod uhlom o 23,5° menším. V konečnom dôsledku dostáva toto územie v letnom polroku 3-krát viac slnečného žiarenia ako v zimnom. To vyvoláva rytmické zmeny v prírode a zasahuje aj do hospodárskeho a sociálneho života. Celé územie (ako aj celé Slovensko) sa nachádza v pásme stredoeurópskeho času, ktorý sa riadi miestnym časom poludníka 15° v.g.d.

V podmienkach Slovenska veľký význam zohráva **poloha v rámci veľkých prírodných celkov**. Existencia Karpát a podunajských nížin podmieňuje veľké kontrasty nadmorských výšok, pestrosť geologickej stavby, tvaru reliéfov a ostatných prírodných zložiek. Svederník leží v oblasti na styku Javorníkov a Považského podolia. Celok Javorníky zasahuje do územia svojou časťou Rovnianska vrchovina a celok Považské podolie zasahuje do územia svojim podcelkom Bytčianska kotlina, čo vplýva na chod teplôt, zrážok, rozloženie pôd, rastlinstva a živočíšstva, ktorých najvýznamnejším determinantom v podmienkach Slovenska je nadmorská výška.

Polohe vzhľadom na nadmorskú výšku je preto potrebné venovať osobitú pozornosť. Územie obce Svederník svojou nadmorskou výškou (300-650 m.n.m.) spadá do územia nízkych vysočín (300 – 800 m.n.m.), ktoré zaberajú až 45% územia Slovenska s celkovou rozlohou 22 089 km². Predovšetkým sem patria kotliny a doliny veľkých riek a súvislé plochy geomorfologických celkov na južnom okraji Karpát.

Politické javy sú ďalším činiteľom, na ktorý sa môže vzťahovať poloha daného územia. V rámci Slovenska tento činiteľ podmieňuje administratívno-správne členenie. Katastrálne územie Svederníka spadá podľa územného a správneho usporiadania SR do Žilinského samosprávneho kraja, do okresu Žilina. Pozostáva z dvoch základných sídelných jednotiek (ZSJ): Svederník a Marček. Dĺžka katastrálnej hranice je 16,1 km. Najdlhšiu katastrálnu hranicu má spoločnú s obcou Divina v celkovej dĺžke 4,9 km (severovýchod). Najkratšiu katastrálnu hranicu má spoločnú s obcou Divinka v celkovej dĺžke 0,7 km (východ). Spoločná katastrálna hranica s obcou Kotešová v celkovej dĺžke 3,2 km (západ) je zároveň okresnou hranicou.

Obrázok č. 3: Poloha obce Svederník vzhľadom na územnosprávne usporiadanie SR

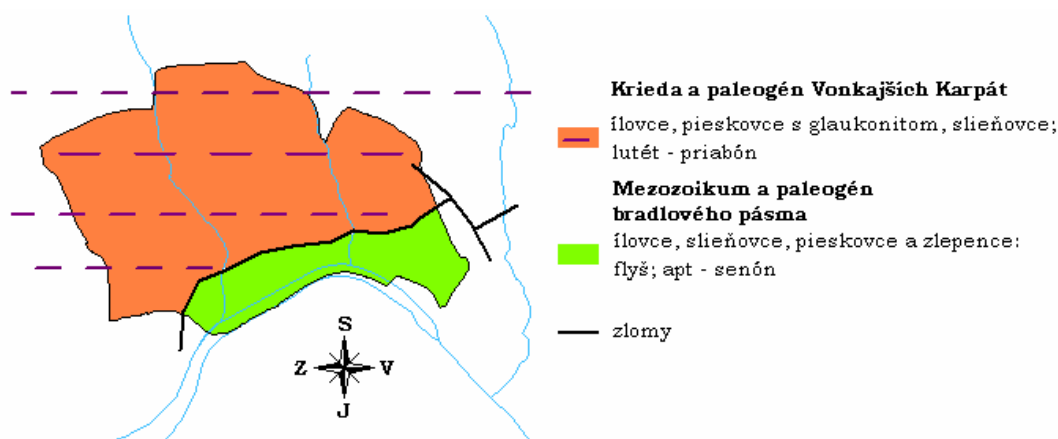

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

1.3.2 GEOLOGICKÁ STAVBA A GEOLOGICKÝ VÝVOJ

Katastrálne územie Svederníka sa nachádza na rozhraní flyšového a bradlového pásma. **Flyšové pásmo** tvorí mohutný oblúk, ktorý orograficky predstavuje subprovinciu Vonkajšie Karpaty. Je budované jednotvárne sa striedajúcimi vrstvami pieskovcov a ílovcov vrchnej kriedy a paleogénu. Pieskovce a niektoré ílovce, ako materské horniny, poskytujú pomerne málo živín, preto pôdy na ňom sú menej úrodné. **Bradlové pásmo** sa tiahne ako úzky pruh, oddeľujúci Vonkajšia a Vnútorne Karpaty. Skladá sa zo silne stlačených vrás druhohorných a paleogénnych hornín. Dnes predstavuje po celej dĺžke eróziu brázdu, ktorá vznikla na miestach pôvodne budovaných menej odolnými vrstvami vrchnej kriedy s prevahou tzv. púchovských slieňov.

Obrázok č. 4: Geologická stavba katastrálneho územia obce Svederník

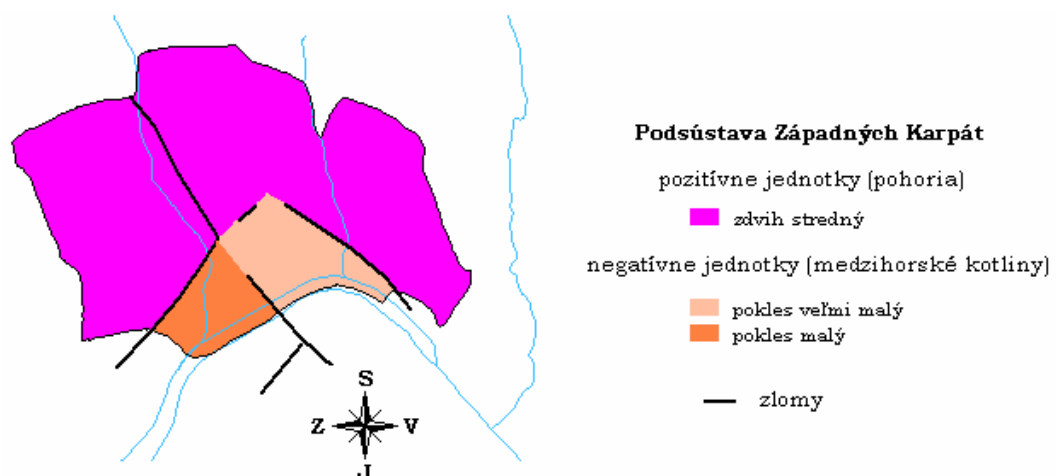

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Základnú geologickú stavbu nášho územia v rôznej miere pokrývajú mladšie kvartérne sedimenty. V porovnaní so staršími obdobiami geologickej histórie Zeme predstavuje kvartér najmladší a zároveň najkratší časový úsek trvajúci až dodnes. Územie obce je tvorené nečleneným predkvartérnym podložím s nepravidelným pokryvom.

Na nasledujúcom obrázku je znázornená najmladšia tektonická aktivita – tektonická aktivita posledného cyklu geodynamického vývoja s relatívnou dynamikou vertikálnych pohybov jednotlivých rozlíšiteľných kryhových štruktúr.

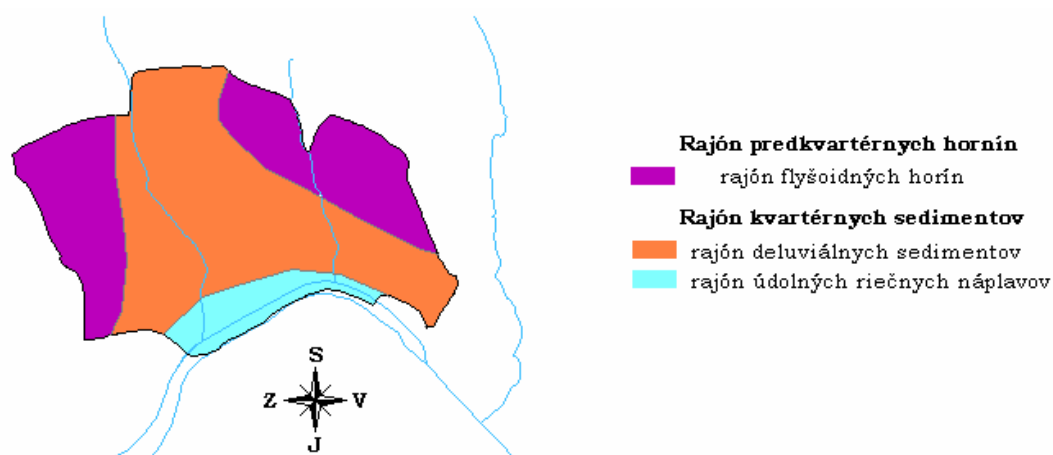
Obrázok č. 5: Neotektonická stavba katastrálneho územia obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Nasledujúci obrázok znázorňuje inžiniersko-geologickú rajonizáciu vypracovanú na základe genézy a litologickej povahy hornín. Vyčlenené územné celky rajonizácie umožňujú na danej úrovni podrobnosti stanoviť vhodnosť horninového prostredia z hľadiska rôznych spôsobov hospodárskeho využívania územia.

Obrázok č. 6: Inžinierskogeologická rajonizácia katastrálneho územia obce Svederník

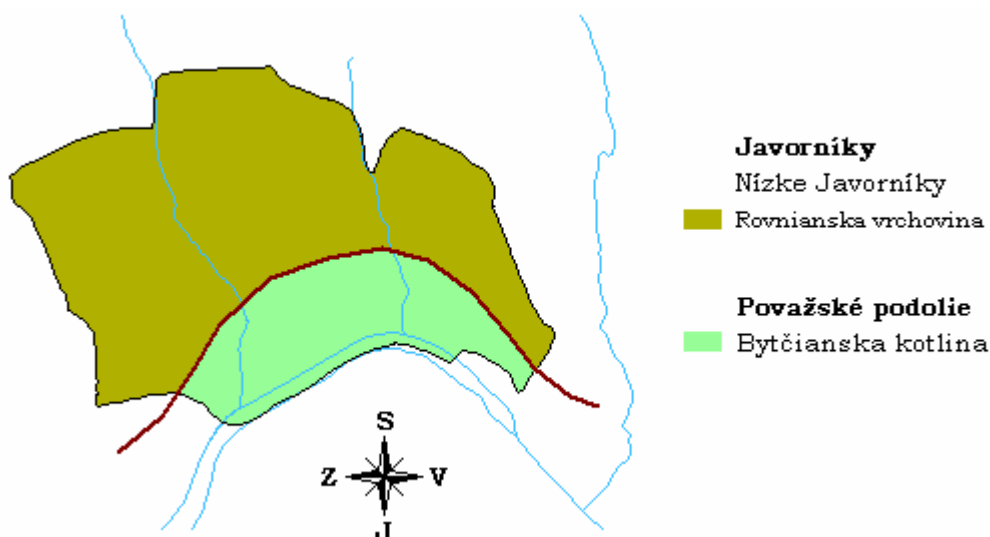

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

1.3.3 GEOMORFOLÓGIA A RELIÉF

V zmysle geomorfologického členenia (Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002) patrí väčšia časť k.ú. obce do Alpsko-himalájskej sústavy, jej podsústavy Karpaty, jej provincie Západné Karpaty, jej subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, jej oblasti Slovensko-moravské Karpaty, jej celku Javorníky. Do spomínaného územia zasahuje podcelok Nízke Javorníky svojou časťou Rovnianska vrchovina. Z juhu na územie obce Svederník zasahuje Bytčianska kotlina patriaca do celku Považské podolie spadajúceho pod oblasť Slovensko-moravských Karpát.

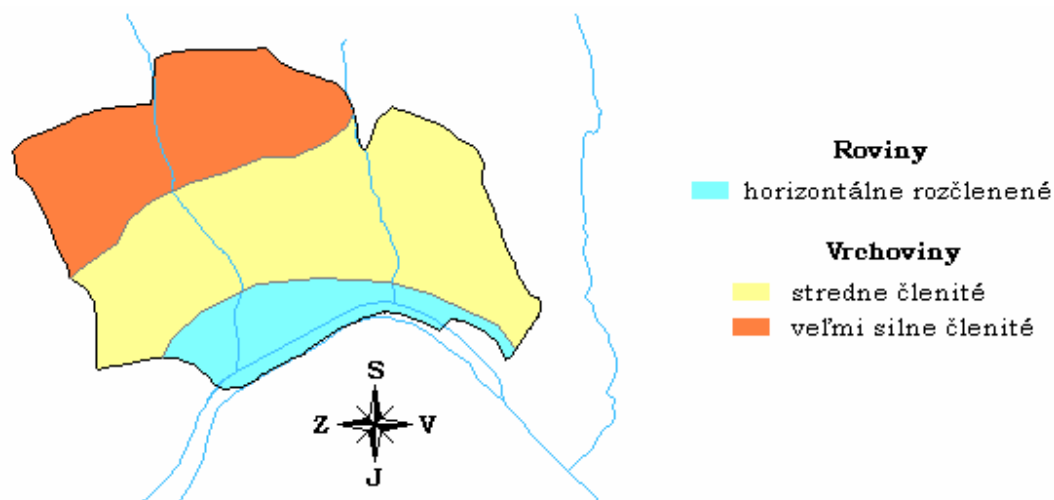
Obrázok č. 7: Geomorfologické jednotky zasahujúce do katastrálneho územia obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Najčastejšie sa rezba reliéfu vyjadruje pomocou relatívnej výškovej (vertikálnej) členitosti. Relatívna výšková členitosť reliéfu sa najčastejšie určuje na základe siete kruhov s polomerom 2 km, na ktorých sa sleduje rozdiel medzi najnižším a najvyšším bodom. Na základe takto zostrojenej mapy bolo vyčlenených (Mazúr, Mazúrová 1965) na Slovensku 7 typov reliéfu, z ktorých na územie obce Svederník zasahujú len 2. **Roviny** sú najrozšírenejšie územia Slovenska a zaberajú 22,5% rozlohy štátu. Predstavujú rovinaté a mierne zvlnené územia, kde výškový rozdiel medzi najnižším a najvyšším bodom na ploche kruhu s polomerom 2 km neprevyšuje 30 m. **Vrchoviny (nižšie)** sú typické najmä pre nižšie časti pohorí Karpát a dna niektorých kotlín. Majú silne zvlnený až mierne zrezaný reliéf.

Obrázok č. 8: Morfológicko-morfometrické typy reliéfu rozlíšené v katastrálnom území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

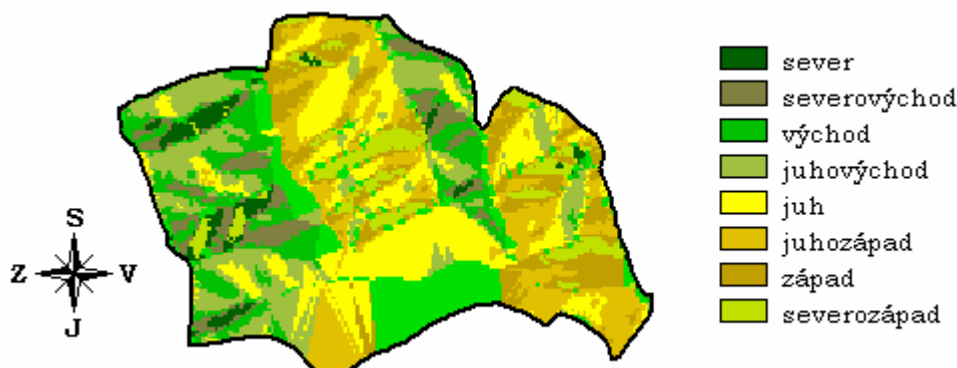
Obrázok č. 9: Členitosť reliéfu katastrálneho územia obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Jednou z charakteristických črt reliéfu je jeho orientácia voči svetovým stranám, často krát podmieňujúca aktivity človeka (poľnohospodárstvo).

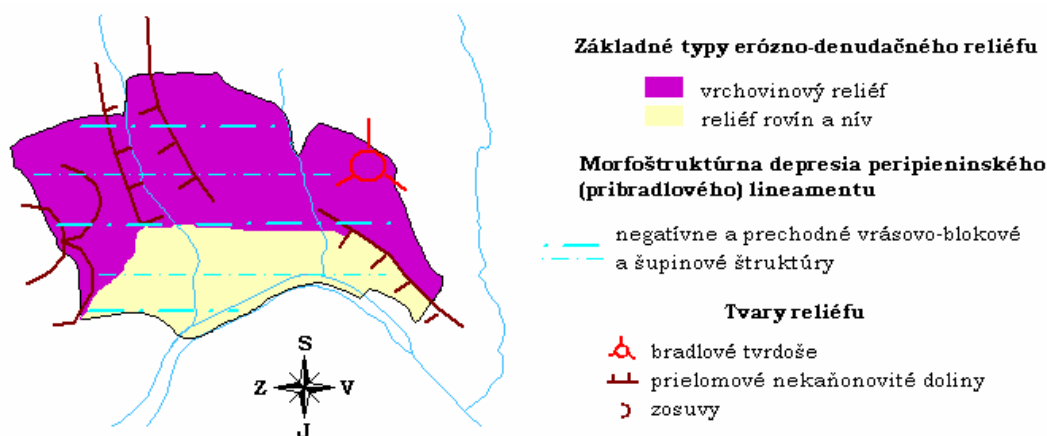
Obrázok č. 10: Orientácia reliéfu katastrálneho územia obce Svederník voči svetovým stranám

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Nasledujúci obrázok v morfoštruktúrach rozlišuje hlavné typy erózo-denudačného reliéfu a vybrané typy reliéfu. Formy reliéfu na flyšových horninách sú najviac ovplyvnené rôznou geomorfologickou hodnotou jednotlivých vrstiev hornín a súvrství. Bradlové pásmo predstavuje erózo-denudačný typ reliéfu.

Obrázok č. 11: Morfoštruktúrne typy reliéfu rozlíšené v katastrálnom území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

1.3.4 KLIMATICKÉ POMERY

Podľa Končekovho členenia spadá územie obce Svederník do mierne teplej klimatickej oblasti (obrázok klimatických oblastí), ktorá má ročne menej ako 50 letných dní (maximálna teplota 25°C a vyššia). Zaberá nižšie pohoria, úpätné časti vyšších pohorí a vnútrokarpatské kotliny. Na k.ú. zasahujú dva okrsky:

- 1) okrsok mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou,
- 2) okrsok mierne teplý, veľmi vlhký.

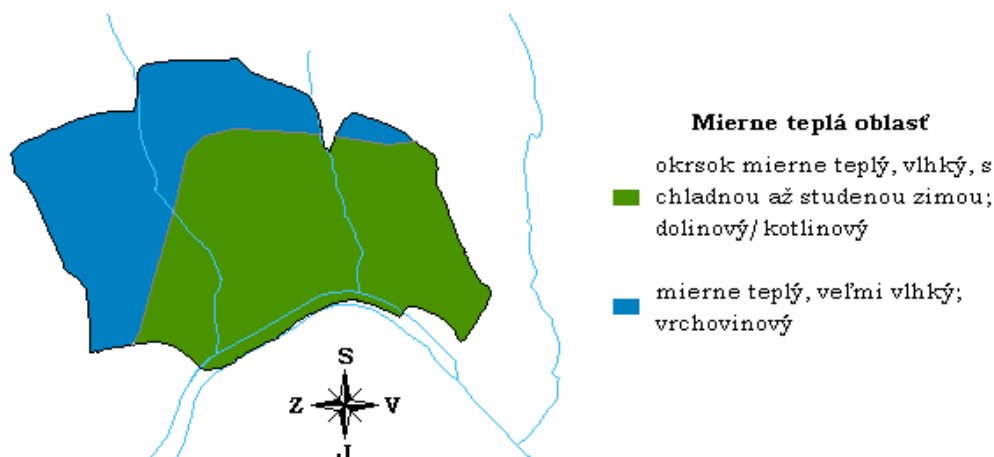
Priemerné mesačné teploty sa pohybujú počas roka od -4°C v januári do $16,5^{\circ}\text{C}$ v júli. Priemerná ročná teplota územia dosahuje hodnotu 7°C . Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje od 800 do 900 mm. V oblasti prevládajú severovýchodné a severné vetry. V ročnom chode sú najveternejšími mesiacmi február a marec, kým najmenej veterný býva september. Priemerná rýchlosť vetra dosahuje 4 m.s^{-1} , zastúpenie bezvetria je 45%. Oblačnosť vyjadruje percento pokrytia oblohy oblakmi. Najväčšia oblačnosť býva v lete popoludní a v zime ráno a dopoludnia. Najoblačnejší býva december a najmenej oblačný august alebo september.

Tabuľka č. 2: Klimatické ukazovatele v obci Svederník

klimatické ukazovatele	hodnota
priemerná ročná teplota	7°C
priemerná teplota v januári	-4°C
priemerná teplota v júli	$16,5^{\circ}\text{C}$
ročný úhrn zrážok	800 až 900mm
priemerná rýchlosť vetra	4 m.s^{-1}
počet letných dní	45
počet mrazových dní	121
počet vykurovacích dní	240 až 280
počet dní so snehovou pokrývkou	80

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Obrázok č. 12: Klimatické oblasti zasahujúce do katastrálneho územia obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

1.3.5 HYDROLOGICKÉ POMERY

Územie katastra Svederníka je odvodňované riekou Váh a jeho pravostrannými prítokami: Dlhopoľka a Marčeký potok.

Váh je najväčší slovenský prítok Dunaja. Po ústie do Dunaja v Komárne meria 403 km. Vzniká sútokom Bieleho Váhu, ktorý pramení v Zelenom plese pod Kriváňom v Tatrách a Čierneho Váhu, ktorý pramení pod Kráľovou hoľou. Jeho dlhodobý prietok v Trnenci nad Váhom je $152 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, celková plocha povodia je $15\,075 \text{ km}^2$.

Dlhopoľka a **Marčeký potok** sú pravostrannými prítokmi Váhu prameniacimi mimo katastra obce Svederník a vlievajúcimi sa do Váhu na území obce Svederník.

Vodná nádrž **Hričov** – súčasť Vážskej kaskády, plocha nádrže $2,5 \text{ km}^2$, objem nádrže $8,5 \text{ mil. m}^3$.

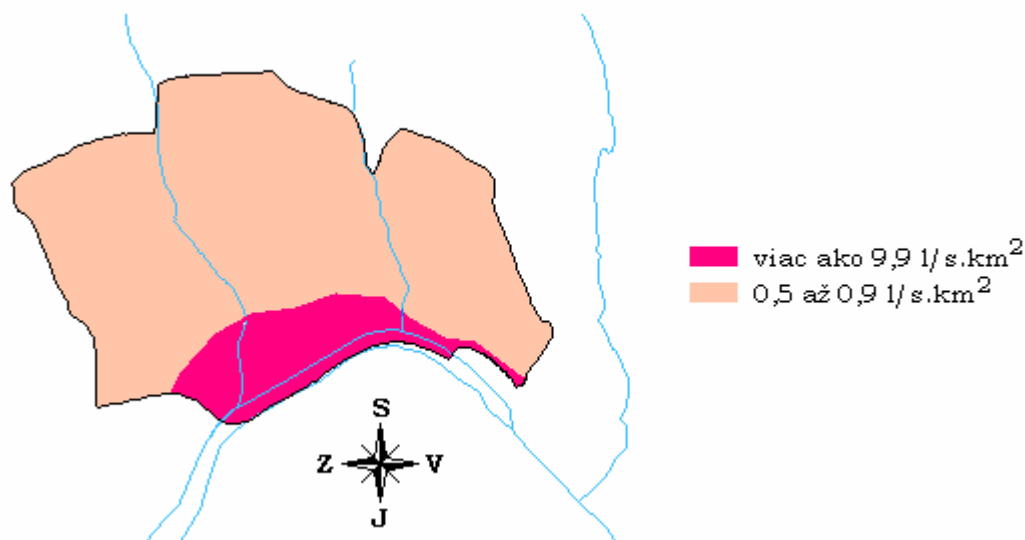
Obrázok č. 13: Hydrologická situácia katastrálneho územia obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Podzemné vody sú viazané predovšetkým na štrky a piesky riečnych nív, terás a náplavových kužeľov. Veľké množstvo zásob podzemnej vody v týchto sedimentoch podmieňuje ich dobrá priepustnosť, značný rozsah a mocnosť. Dopĺňané sú predovšetkým priesakom vody z riek, v menšej miere zrážkami.

Obrázok č. 14: Využiteľné množstvo podzemných vôd v katastrálnom území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

1.3.6 PÔDNE POMERY

Pôda je samostatný prírodný útvar, ktorý vznikol premenou vrchnej časti zemskej kôry pôsobením organizmov na horniny za účasti vzduchu, vody a slnečnej energie (Mičian, 1972). Na utváranie pôdnych typov a ich vlastností majú vplyv všetky zložky fyzickogeografickej sféry. Zákonitosti priestorového rozloženia možno rozdeliť do dvoch modelov: zonálny a azonálny.

K tvorbe **zonálnych typov** pôd dochádza približovaním sa k pohoriu, pričom dochádza predovšetkým ku klimatickým zmenám. To podmieňuje rozrôznenie vodného režimu v pôdach, ktorý najvýraznejšie pôsobil pri utváraní pôdnych typov.

Charakteristickým vodným režimom pôd na študovanom území je *periodicky premyvný režim pôd*. Na Slovensku vyskytuje v nadmorských výškach 250 – 600 m.n.m.. Sú to predovšetkým úpätia hôr a dná kotlín. V lete, keď je veľký výpar vody, sa premývanie na určitý čas zastavuje. Plošne najviac rozšíreným pôdnym typom je **kambizem**. Na Slovensku sa nachádza na piesčitých substrátoch už v nadmorských výškach 200 m a vystupuje až do výšky 1 500 m. Priemerný ročný úhrn zrážok v oblastiach jeho výskytu je 700 – 1 100 mm a priemerná ročná teplota 3 – 8,5°C. Ich materskou horninou sú

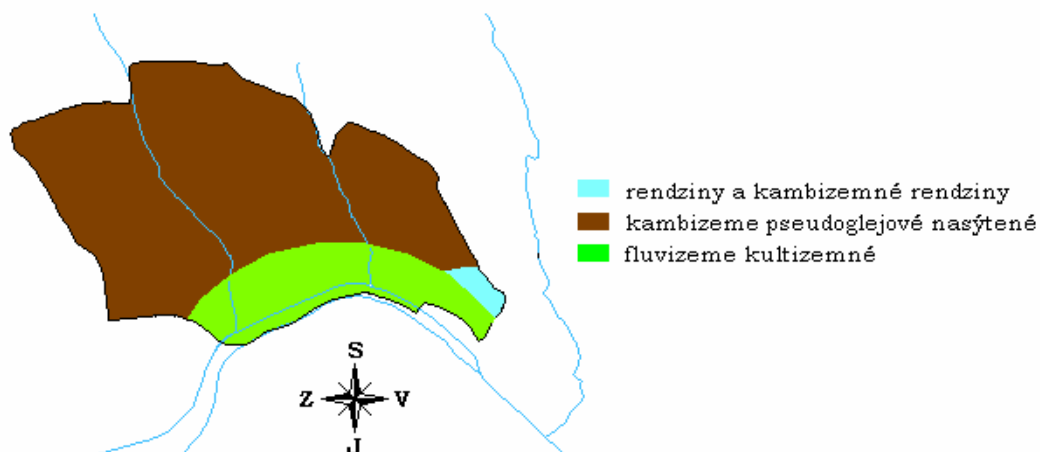
spravidla nekarbonátové (silikátové) horniny. Dominantným pedogenetickým procesom pri vzniku kambizemí je sialitizácia, spojená s hndnutím od zlučením železa.

Rozšírenie **azonálnych typov** pôd je najčastejšie determinované materskou horninou, prítomnosťou hladiny podzemných vôd blízko pod povrchom. Najtypickejším litologicky podmieneným pôdnym typom u nás je **rendzina**. Vyskytuje sa na materských substrátoch s vysokým obsahom karbonátov. Jej výskyt je bežný v rôznych nadmorských výškach, a teda v rôznych klimatických podmienkach.

V územiach, kde je hladina podzemnej vody blízko povrchu vznikla **fluvizem**. Vytvorila sa na holocénných aluviálnych sedimentoch. Pôdotvorným procesom bolo hlavne hromadenie humusu, prerušované záplavami riek a sedimentáciou povodňového materiálu. Fluvizem modálna sa v dôsledku obrábania mení na fluvizem kultizemnú s kultizemným ornicovým horizontom do 35 cm.

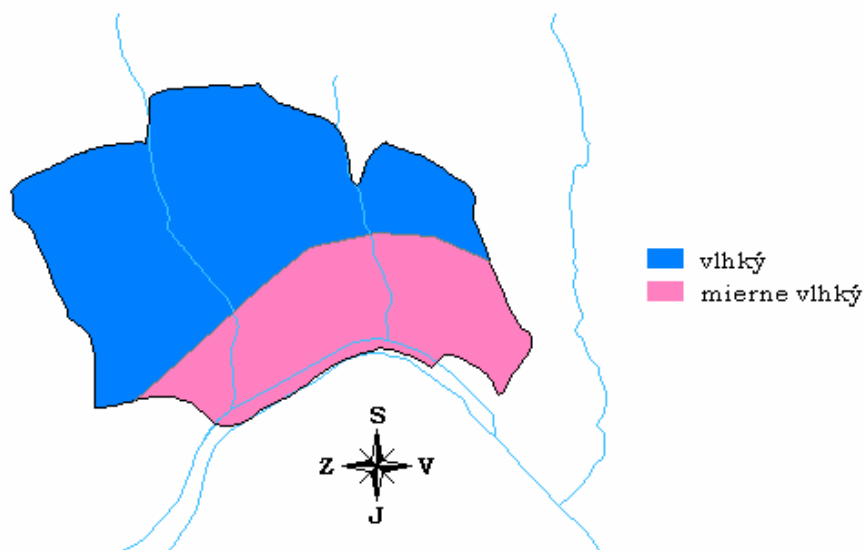
Z hľadiska pôdných druhov sú tu zastúpené ílovito-hlinité až ílovité pôdy, ktoré patria medzi ťažké pôdy a majú zlé fyzikálne vlastnosti na obrábanie a pre úrodnosť.

Obrázok č. 15: Pôdne typy vyskytujúce sa v katastrálnom území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Obrázok č. 16: Vlhkostný režim pôd v katastrálnom území obce Svederník

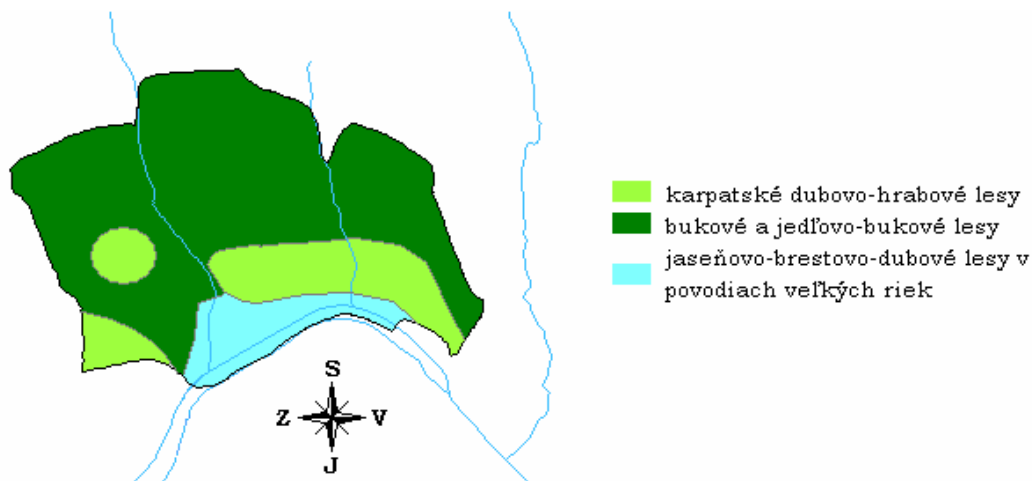
Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

1.3.7 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Územie obce Svederník sa zaraďuje do fytogeografickej oblasti západokarpatskej flóry, do obvodu západobeskydskej flóry (Futák, 1980). Z časti na územie zasahuje obvod predkarpatskej flóry. Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) je možné k.ú. Svederníka zaradiť do bukovej zóny, do jej flyšovej oblasti.

Potenciálna prirodzená vegetácia je výrazom súčasného ekologického potenciálu krajiny. Zobrazuje prirodzené rastlinstvo, ktoré by sa v budúcnosti postupne vytvorilo, keby človek prestal vegetačný kryt svojou činnosťou ovplyvňovať.

Obrázok č. 17: Prirodzená potenciálna vegetácia rozlíšená v katastrálnom území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek sa na rozdiel od predchádzajúcich viažu na vyššie a relatívne suchšie polohy nív a nízkych terás, mimo dosahu pravidelných záplav. V stromovom poschodí sú hlavnými drevinami jaseň úzkolistý, bresty a dub letný. Bylinné poschodie má pestré zloženie: cesnačka lekárska, brečtan popínavý, pľúcnik lekársky.

Dubovo-hrabové lesy podmieňujú piesočnaté a štrkovité treťohorné a štvrťohorné terasy, pokryté sprašovými hlinami alebo náplavové kužele. V stromovom poschodí dominuje dub letný a hrab obyčajný.

Najrozšírenejšou vegetačnou jednotkou sú **bukové a jedľovo-bukové lesy**. V stromovom poschodí prevláda buk s rozšírením jedle. Pretože buk tvorí hustý zápoj, v jeho tieni sa spravidla nevyskytuje krovinaté poschodie. Bylinné poschodie je niekedy riedke a vo všeobecnosti rôznorodé, čo vyplýva z rozličných ekologických podmienok.

Vegetácia vyskytujúca sa v súčasnosti v posudzovanom území je na z časti odlišná od pôvodnej vegetácie. Vegetácia blízka prirodzenej sa nachádza na nive rieky Váh a vo vyšších polohách.

Obrázok č. 18: Porastové plochy (lesy) v katastrálnom území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Zoogeografická regionalizácia SR je naviazaná na geomorfologické členenie Slovenska. Na najvyššej úrovni rozlišuje Karpaty a Vnútrokarpatské zníženie. Karpaty sa zhodne s geomorfologickým členením delia na Západné a Východné. Územie obce Svederník spadá do Západných Karpát, ich vonkajšieho obvodu, Moravsko-slovenského okrsku. Toto územie má monotónnejšiu skladbu hornín, nie príliš členitý reliéf, nedosahuje najvyššie nadmorské výšky. Z tohto dôvodu je na tomto území skladba rastlínstva a živočíšstva o niečo chudobnejšia. Na spomínanom území je možné identifikovať druhy štyroch základných živočíšnych spoločenstiev.

Živočíšne druhy spoločenstva lesov sa vyvíjali v krajine počas dlhého obdobia. Niektoré sú s ním bytostne späté – nachádzajú v lese potravu a úkryt (zajac), iné tam vyhľadávajú iba úkryt pred nepriateľom. Živočíchy sa rôznym spôsobom prispôbili životu v lese. Medzi charakteristické druhy stavovcov listnatého lesa patria jeleň lesný, diviak lesný, srnec lesný. V pôde a na jej povrchu žijú predovšetkým dážďovka zemná, slimák obyčajný.

Živočíšne spoločenstvo polí a lúk reprezentujú najmä druhy, ktoré pôvodne obývali stepi. Oproti pôvodnému prostrediu však dochádza k striedaniu kultúr a silným zásahom človeka. Je to predovšetkým chemizácia poľnohospodárskej výroby, vyrušovanie, ohrozovanie a priame mechanické ničenie živočíchov pri poľnohospodárskych prácach. Živočíchy sú prispôbené prostrediu svojou prevažne sivohnedou farbou: jarabica poľná, prepelica poľná, bažant poľovný. Z hlodavcov sú typické zajac poľný, chrček roľný.

Živočíšne spoločenstvo vôd, močiarov a brehov predstavuje veľa druhov, ktoré buď celý svoj život a ontologický vývoj prežívajú vo vode (ryby,

žaby) alebo opúšťajú vodné prostredie len v dospelosti (mlok) a veľa ďalších využíva vodné prostredie a jeho okolie na získavanie potravy, hniezdenie (kačice, volavky).

Živočíšne spoločenstvo ľudských sídlisk predstavuje skupinu živočíchov, ktoré pôvodne žili v iných podmienkach a prispôbili sa človeku, jeho zariadeniam a aktivitám. Je možné ich zaradiť do troch základných skupín:

- 1) živočíchy, ktoré u človeka a v jeho hospodárstve hľadajú predovšetkým potravu (myš domová, potkan obyčajný),
- 2) živočíchy, ktoré vyhľadávajú ľudské obydlia a hospodárske budovy predovšetkým ako hniezdiská,
- 3) živočíchy, ktoré sa špeciálne neviažu ani na výživu a ani na hniezdenie, ale vyskytujú sa v budovách a okolí (užovka obyčajná, jež obyčajný).

2 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ochrana prírody a krajiny zaberá široký okruh otázok, ktorými sa dnes u nás, tak ako i vo svete zaoberá veľa odborníkov. Cieľ ochrany prírody a krajiny spočíva v predchádzaní, obmedzovaní, resp. odstraňovaní zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú a ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, estetický vzhľad krajiny a znižujú jej ekologickú stabilitu.

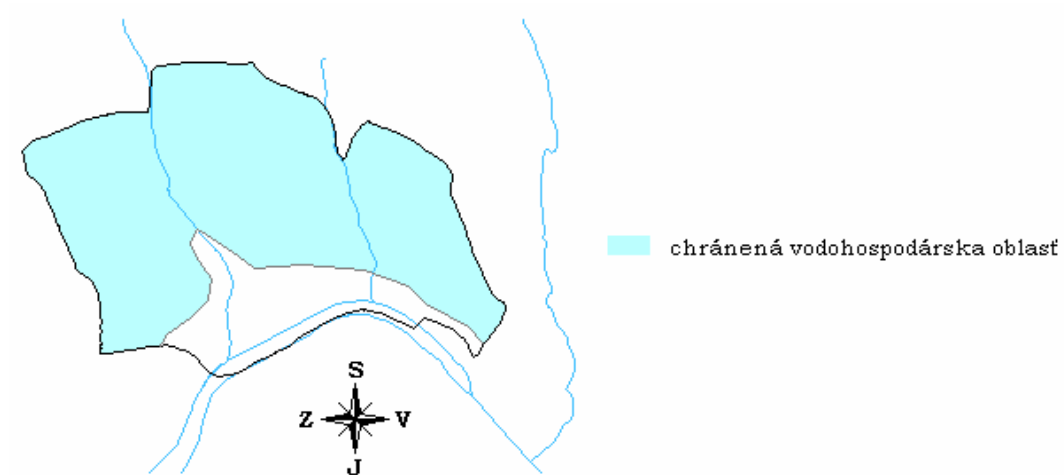
V obci Svederník sa nenachádzajú žiadne zdroje znečisťovania jednotlivých zložiek životného prostredia.

2.1 OCHRANA VÔD

Na zabezpečenie ochrany podzemných a povrchových vôd je potrebné všetky objekty napojiť na kanalizačnú sieť. Budovanie skupinovej kanalizácie obcí Divina, Divinka, Svederník, Dlhé Pole s napojením na ČOV Žilina, patrí z hľadiska ochrany vôd medzi krajské priority rozvoja verejných kanalizácií.

Prevažná časť územia obce spadá do chránenej vodohospodárskej oblasti Beskydy a Javorníky.

Obrázok č. 19: Obec Svederník vo vzťahu k ochrane vôd

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

2.2 OCHRANA OVZDUŠIA

Kvalita ovzdušia na území obce Svederník je ovplyvňovaná produkciou emisií zdrojmi znečistenie mimo územia obce situovaných v Žilinskej kotline a taktiež diaľkovým prenosom škodlivín z priemyselných aglomerácií najmä z Českej republiky a Poľska.

Z miestnych zdrojov znečisťovania je potrebné spomenúť: individuálne vykurovanie objektov bývania, cesta II. triedy číslo 507.

K ochrane ovzdušia sa je, v podmienkach obce, možné pripojiť prostredníctvom zníženia energetickej náročnosti objektov (z hľadiska tepelných strát), používania alternatívnych zdrojov energie (spaľovanie drevnej hmoty – štiepky).

2.3 OCHRANA PÔDY

Ochrana pôdy je právne zabezpečovaná zákonom č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Pôda je súčasťou poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu. V súčasnosti sa orná pôda v katastrálnom území obce Svederník vyskytuje len ojedinele a nepatrí k chránenej poľnohospodárskej pôde v zmysle spomínaného zákona.

2.4 OCHRANA ZELENÉ

Zeleň v intraviláne obce je možné definovať v troch bodoch: verejná zeleň a zeleň v okolí objektov občianskej vybavenosti, hospodárskych dvorov a objektov, zeleň prislúchajúca objektom individuálnej bytovej výstavby a pietna zeleň v areáli a okolí cintorínov.

Nosnou osou sídelnej vegetácie obce Svederník je brehový porast potoka Dlhopôlka. Z brehových porastov je potrebné odstraňovať invázne druhy rastlín (povinnosť majiteľa alebo užívateľa pozemkov v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z.). V porastoch bol zaznamenaný pohánkovec japonský, ktorý potláča pôvodne druhy vegetácie obce, pričom sa rýchlo rozmnožuje a šíri vegetatívnym spôsobom najmä na brehoch riek.

Zeleň záhrad je charakteristická pre typ vidieckej zástavby. Do budúcnosti sa odporúča zachovanie typického charakteru prídumových záhrad. Je dôležité vyvarovať sa zmien štýlu architektonického usporiadania záhrad zakladajúceho sa na používaní cudzokrajných druhov rastlín a drobných záhradných doplnkov. Z globálneho hľadiska je pri sídelnej zeleni potrebné venovať pozornosť najmä údržbe a odbornému ošetrovaniu jestvujúcej zelene.

2.5 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

V katastrálnom území obce Svederník nie je zriadená skládka domového a tuhého komunálneho odpadu. Zber a zneškodňovanie komunálneho odpadu v obci zabezpečuje firma T+T Žilina. Vývoz odpadu zo septikov sa zabezpečuje fekálnymi vozidlami, ktorý zneškodňovaný v ČOV Horný Hričov. Obec je producentom komunálneho odpadu, ktorého pôvodcami sú občania obce. Z hľadiska druhového zloženia prevláda domový odpad, objemový odpad, odpady zo septikov a odpady zo zelene. Obec má vypracovaný Program odpadového hospodárstva (novelizovaný).

K zníženiu množstva skládkovaného odpadu a zvýšeniu podielu druhotne zhodnoteného odpadu prispieva separovaný zber odpadu. Povinnosťou obce je vznikajúce čierne skládky dôsledne odstraňovať a sankciami postihovať pôvodcov.

Tabuľka č. 3: Množstvo komunálneho a separovaného odpadu v obci Svederník za obdobie 2003 - 2005

	2003	2004	2005
komunálny odpad (t)	163,065	234,882	163,622
separovaný odpad (t)	0	5,14	11,8

Zdroj: obec Svederník

2.6 VYBRANÉ ENVIRONMENTÁLNE RIZIKOVÉ FAKTORY

Na zdravotný stav a životné prostredie človeka môžu negatívne vplyvať: žiarenie z prírodných zdrojov a seizmická aktivita.

Najvýznamnejší prírodný zdroj **ožiarenia obyvateľov** predstavuje radón a produkty jeho rádioaktívnej premeny. Celý kataster obce sa nachádza v oblasti nízkeho radónového nebezpečenstva.

Podľa ČSN 730036 patrí riešené územie do seizmickej oblasti 8°M.C.S.

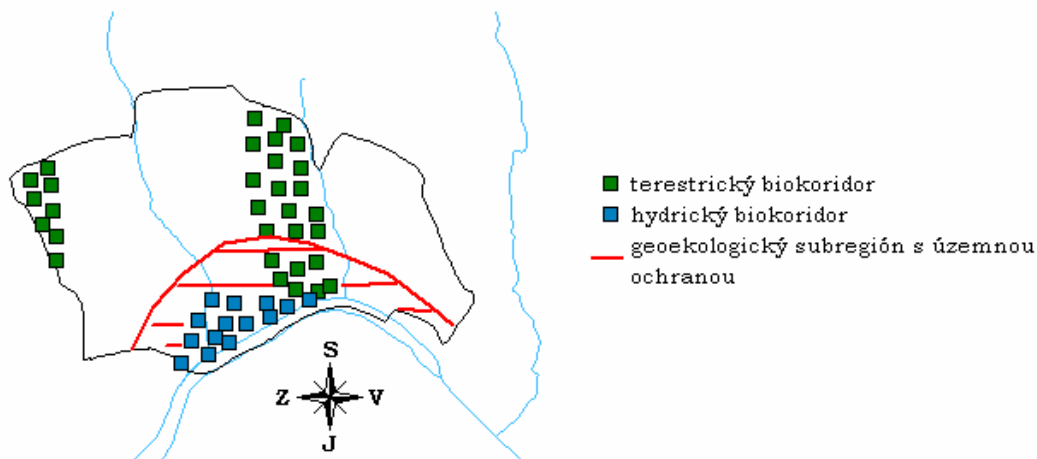
2.7 STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE A STRATEGICKÉ ZÁMERY OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

V riešenom území platí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny 1. stupeň ochrany prírody. Nezasahuje sem ani okrajovo žiadne veľkoplošné alebo maloplošné chránené územie s vyšším stupňom ochrany. V zmysle menovaného zákona sa v katastrálnom území obce nachádzajú **chránené stromy** pod názvom **Lipy vo Svederníku**. Jedná sa o dve lokality: lokalita cintorín – 3 lipy veľkolisté a 1 lipa malolistá, lokalita Keblov – 2 lipy malolisté. S rozširovaním siete chránených území a so zvyšovaním stupňov ochrany v katastrálnom území obce Svederník sa neuvažuje.

Regionálny územný systém ekologickej stability v riešenom území uvádza nasledujúce prvky kostry systému ekologickej stability:

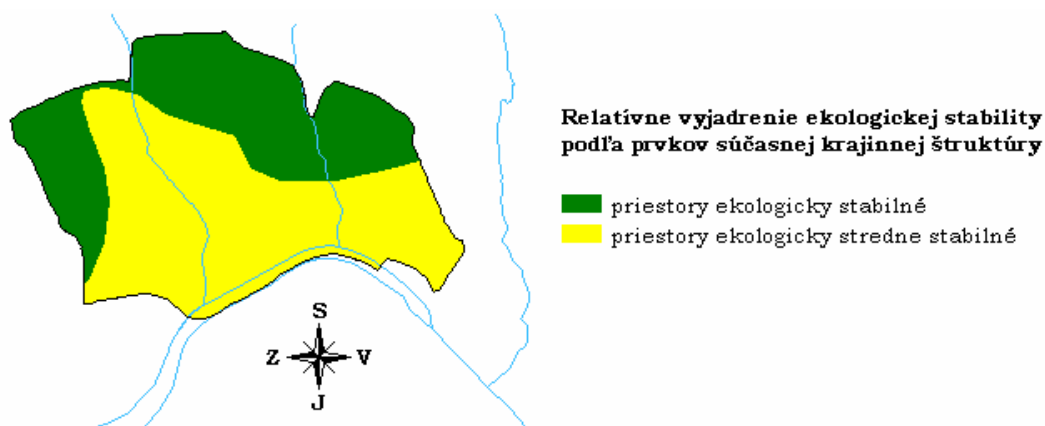
- biocentrum regionálneho významu Veľký vrch: charakterizovaný teplomilnými trávobylinnými spoločenstvami
- biokoridor nadregionálneho významu – rieka Váh: významná migračná cesta vtákov interkontinentálneho významu
- biokoridor nadregionálneho významu – ekotonový terestrický biokoridor: tvoria ho spoločenstvá mezofilných drevín, je potrebné nenarušovať ekologické vzťahy a väzby
- biokoridor regionálneho významu – vodný tok Dlhopolky: mimo intravilán je potrebné chrániť prírodný charakter toku, čistotu vody, neredukovať brehové porasty

Obrázok č. 20: Regionálny územný systém ekologickej stability – biokoridory nadregionálneho významu nachádzajúce sa na území obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

Obrázok č. 21: Ekologická stabilita územia obce Svederník

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002

2.8 VZDELÁVANIE A VÝCHOVA K ZACHOVANIU TRVALO-UDRŽATELNÉHO ROZVOJA V REGIÓNE

Trvalo udržateľný rozvoj (TUR) je cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces ovplyvňujúci všetky oblasti života (duchovná, sociálna, ekonomická, environmentálna a inštitucionálna), odohrávajúc sa na viacerých úrovniach (miestna, regionálna, národná, medzinárodná) a smerujúci prostredníctvom uplatňovania praktických nástrojov a inštitúcií k takému modelu fungovania spoločnosti, ktorý kvalitne uspokojuje materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom rešpektuje hodnoty prírody a

neprekračuje medze únosnej zaťažiteľnosti (kapacity) prírody, resp. krajiny a jej zdrojov.

V medzinárodnom meradle vstúpilo už niekoľko tisíc obcí, miest a regiónov do tohto procesu. Aj na Slovensku máme pozitívne príklady samospráv, ktoré pochopili dôležitosť týchto nových myšlienok a iniciatívne sa zapojili do presadzovania princípov trvalo udržateľného rozvoja. Zatiaľ sú to najmä obce a mikroregióny, niekoľko príkladov je z miest a regiónov.

TUR spočíva na troch pilieroch:

1. environmentálnom,
2. sociálnom a
3. ekonomickom.

TUR definuje rozvojové priority, problémy a možnosti výchovy, vzdelávania, propagácie, medializácie so zreteľom na špecifiká histórie, kultúry, vyspelosti a súčasnej situácie v jednotlivých štátoch. TUR kladie a vyžaduje dôraz na globálne dimenzie prístupov a pokroku vo výchove a vzdelávaní. Treba podnecovať účasť vlád, ministerstiev, parlamentov, MVO, privátneho sektoru, masmédií, škôl, UNESCO klubov, cirkví a ďalších, hlavne mienkotvorných, na verejnosť pôsobiacich zložiek spoločnosti. Všetky zložky si majú osvojiť a spoločne uplatňovať koncept tejto výchovy, vzdelávania a propagácie ako celoživotného multidisciplinárneho procesu.

Vzdelávanie a výchova k zachovaniu prírodného bohatstva obce a tiež aj k zabezpečeniu trvalo-udržateľného rozvoja je uskutočňované predovšetkým prostredníctvom základnej školy. Do budúcnosti sa navrhuje realizácia environmentálnych aktivít na území obce ako aj zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov obce.

3 OBYVATEĽSTVO

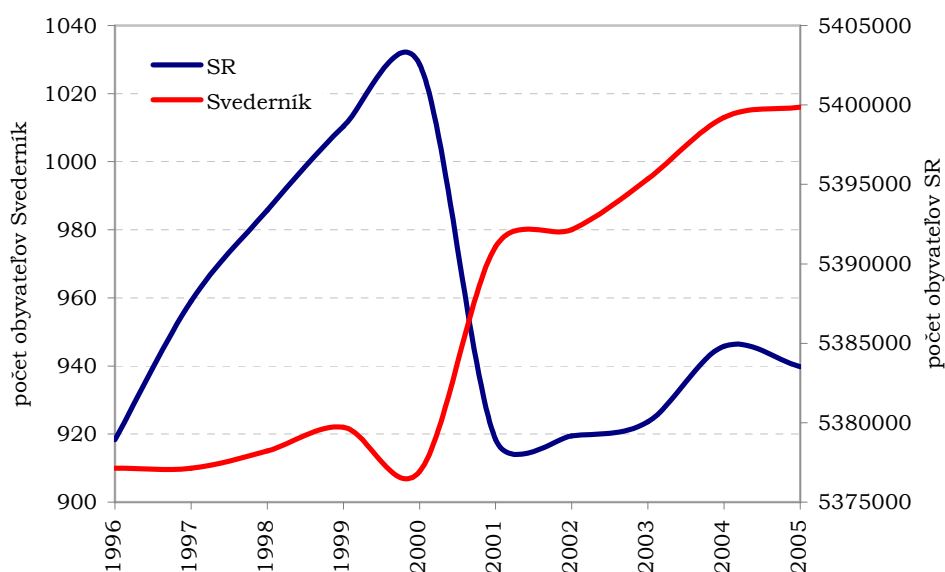
Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, naopak, vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry priestorového rozloženia a ďalších znakov. Na regionálnej úrovni vystupujú s dynamikou obyvateľstva otázky, ako je zabezpečenie požadovaného množstva pracovných miest, formovania sociálnej štruktúry.

Vývoj a súčasný stav obyvateľstva je výsledkom prirodzeného a mechanického (migračného) pohybu. Podľa sčítania obyvateľov v roku 2001 mala Slovenská republika 5 379 455 obyvateľov, čo predstavovalo 110 obyvateľov na km². Okres Žilina pri tom istom sčítaní vykazoval 156 361 obyvateľov pri hustote osídlenia 192 obyvateľov na km². V obci Svederník žilo ku

sčítaniu obyvateľov (v roku 2001) 955 obyvateľov, čo predstavuje hustotu osídlenia 83 obyv./km² katastrálneho územia.

3.1 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Svederník v porovnaní s vývojom počtu obyvateľov SR

Zdroj: obec Svederník, www.statistics.sk

K 31. 12. 2005 žilo v obci Svederník 1016 obyvateľov. Od roku 1970 do roku 1996 bol v obci pozorovaný neustály pokles počtu obyvateľov. V období od roku 1996 až po súčasnosť je v obci zaznamenávaný nárast počtu obyvateľov (s výnimkou 2000 – 2001 v dôsledku určitých nezrovnalostí v dôsledku sčítania v roku 2001).

Podkladom pri prognózovaní budúceho vývoja počtu obyvateľov v obci boli súčasné demografické charakteristiky. Vzhľadom na vekovú skladbu obyvateľov, pôrodnosť, úmrtnosť a na základe migračného prírastku obyvateľstva sa počet obyvateľov pre obec Svederník pre rok 2021 odhaduje na 1 170 obyvateľov.

3.2 DYNAMIKA OBYVATEĽSTVA

Množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno zaradiť do troch kategórií pohybu:

- ☑ **prírodný pohyb:** je výsledkom prirodzeného rozmnožovania a odumierania obyvateľstva,
- ☑ **sociálno-ekonomický pohyb:** je následkom sociálno-právnych zmien týkajúcich sa významných demografických charakteristík ako je zmena povolania, zmena rodinného stavu, úrovne vzdelania,
- ☑ **mechanický pohyb:** zahŕňa všetky priestorové presuny obyvateľstva.

Tabuľka č. 4: Prírastok (úbytok) obyvateľstva v obci Svederník za obdobie 2001 - 2005

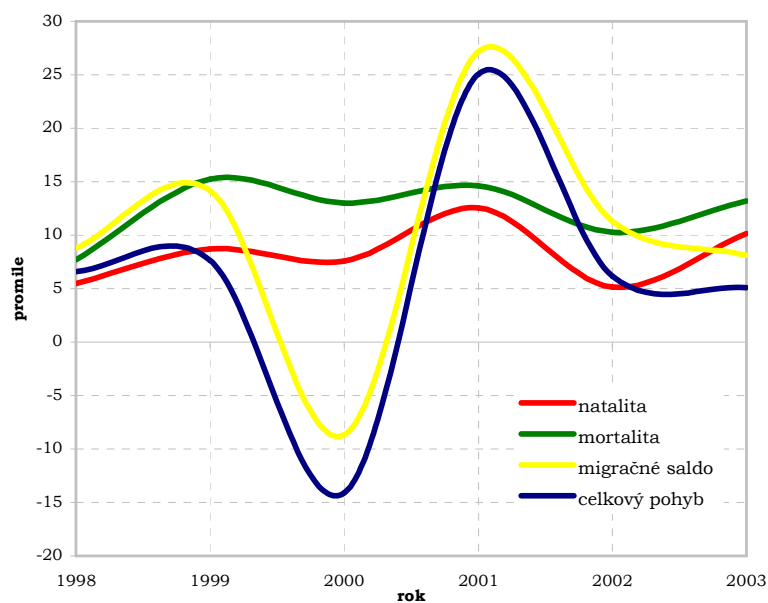
dynamika obyvateľstva	2001	2002	2003	2004	2005
celkový prírodný pohyb	-3	-7	-4	-1	-1
celkový mechanický pohyb	25	12	19	19	4
celkový pohyb obyvateľstva	22	5	15	18	3

Zdroj: obec Svederník

V obci Svederník sa prejavuje trend postupného spomaľovania reprodukcie obyvateľstva. Tento fakt vedie ku konštatovaniu, že v obci Svederník dochádza k nárastu počtu obyvateľov mechanickým pohybom (imigráciou obyvateľov do obce), nakoľko v poslednom období každoročne dosahuje úbytok obyvateľov prirodzenou cestou.

Natalita (pôrodnosť) a mortalita (úmrtnosť) sú ukazovatele, ktoré pomáhajú priblížiť obraz o prirodzenom pohybe obyvateľstva. Natalita vyjadruje priemerný počet narodených za určité obdobie, tiež udávaná ako percentuálny podiel novorodencov k celkovému počtu obyvateľov, alebo ako počet narodených na 1 000 obyvateľov. Mortalita, zase na druhej strane, udáva priemerný počet zomretých za určité obdobie, tiež udávaná ako percentuálny podiel zomretých k celkovému počtu obyvateľov, alebo ako počet zomretých na 1 000 obyvateľov. Migračné saldo udáva rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vysťahovaných obyvateľov prepočítané na 1 000 obyvateľov.

Graf č. 2: Dynamika obyvateľstva v obci Svederník v období 1998 – 2003 (v ‰)

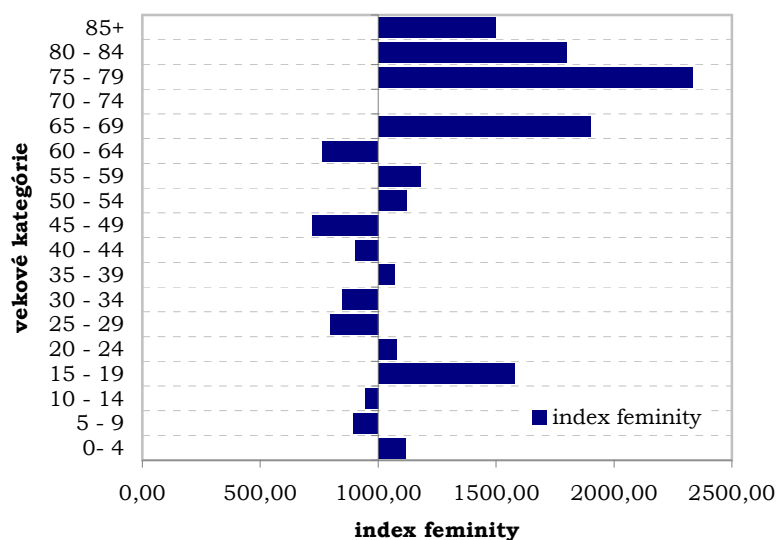

Zdroj: obec Svederník

Z grafu je zrejmé, že za sledované obdobie nedošlo v obci k celkovému prirodzenému prírastku (krivka natality sa ani v jednom prípade nedostala nad krivku mortality). Celkový pohyb obyvateľstva v obci, s miernymi odchýlkami, kopíruje vývoj mechanického pohybu obyvateľstva v obci.

3.3 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA

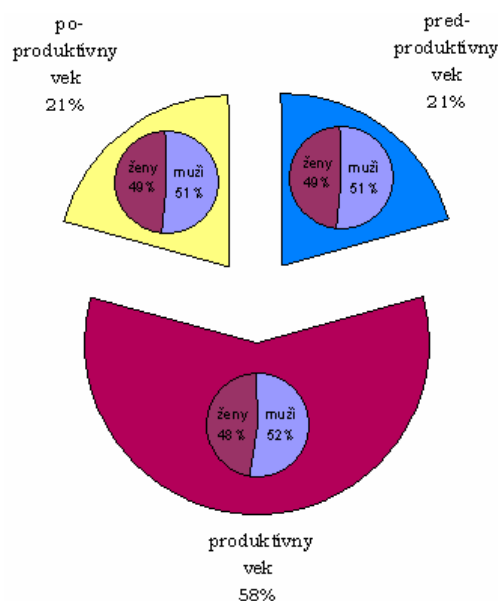
Graf č. 3: Index štruktúry obyvateľstva podľa pohlavia pre jednotlivé vekové kategórie obyvateľov obce Svederník – index femininity (%)

Zdroj: SODB 2001

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia je hodnotená pomocou indexu štruktúry obyvateľstva podľa pohlavia pre jednotlivé vekové kategórie, ktorý udáva vzájomný podiel osôb jedného pohlavia k druhému v jednotlivých vekových kategóriách. Z grafu je možné vyčítať prevahu ženského pohlavia vo vyšších vekových kategóriách a relatívnu prevahu mužského pohlavia v nižších vekových kategóriách. Zaujímavou je prevaha ženského pohlavia vo veku do 4 rokov, keďže celoslovenským trendom je vyššia chlapčenská novorodeneckosť v porovnaní s dievčenskou. Vyrovnané zloženie z hľadiska pohlavia má veková kategória 70 až 74 rokov.

Graf č. 4: Biologické vekové kategórie obyvateľov obce Svederník

Zdroj: SODB 2001

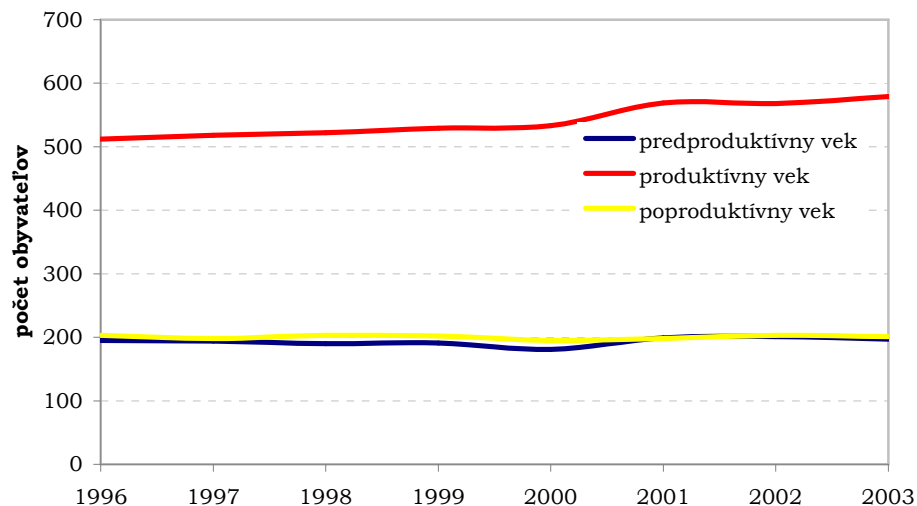
Tabuľka č. 5: Biologické vekové kategórie obyvateľov obce Svederník v porovnaní s okresom Žilina a SR

	predproduktívny vek			produktívny vek			poproduktívny vek		
	spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Svederník	20,7%	50,8%	49,2%	58,4%	52,3%	47,7%	20,9%	35,7%	64,3%
okres Žilina	19,3%	50,9%	49,1%	62,9%	52,1%	47,9%	17,8%	34,1%	65,9%
SR	17,9%	51%	49%	58,1%	52%	48%	23%	34%	66%

Zdroj: SODB 2001

Pri hodnotení vekovej štruktúry obyvateľstva sa často siaha po zhodnotení tejto štruktúry za pomoci biologických vekových kategórií. Z tohto pohľadu má v obci 58,4% zastúpenie obyvateľstvo spadajúce svojim vekom do kategórie produktívneho veku, s niečo vyše 52% zastúpením mužov a takmer 48% zastúpením žien. Takmer vyrovnaný podiel z celkového počtu zastupujú obyvateľia v predproduktívnom veku (20,7%, z toho 50,8% mužov a 49,2% žien) a v poproduktívnom veku (20,9%, z toho 35,7% mužov a 64,3% žien). Zloženie obyvateľstva (z hľadiska pohlavia) v poproduktívnom veku je pochopiteľné z dôvodu, že stredná dĺžka života u žien je vyššia ako u mužov. Porovnanie obyvateľov obce Svederník z hľadiska biologických vekových kategórií s obyvateľstvom okresu Žilina a SR podáva predchádzajúca tabuľka.

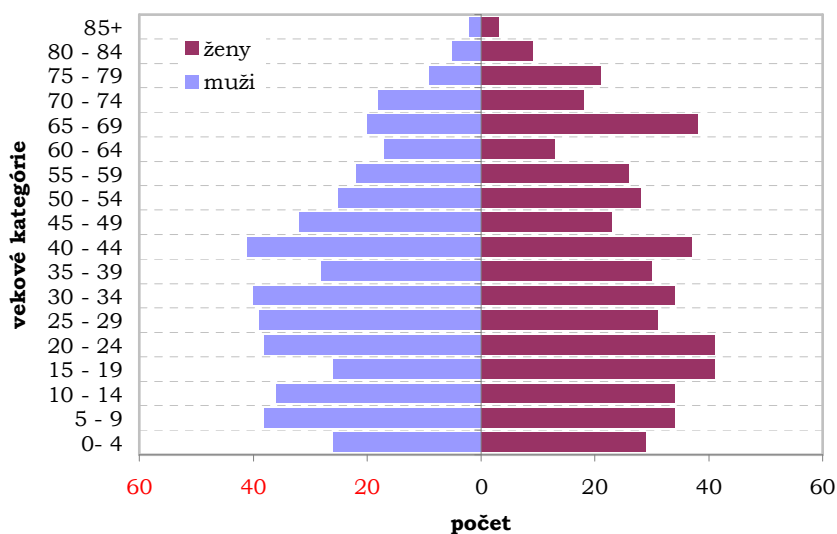
Graf č. 5: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Svederník v období 1996-2003

Zdroj: obec Svederník

Veková štruktúra obyvateľov v záujmovom území je z hľadiska podmienok pre tvorbu zdrojov pracovných síl nepriaznivá. V poslednom období obec zaznamenáva prevahu poproduktívnej zložky nad predproduktívnou zložkou. Očakávaným sa stáva predlžovanie vekovej hranice odchodu do dôchodku v dôsledku zhoršujúcej sa vekovej skladby v celoslovenskom meradle, čím bude počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva narastať.

Graf č. 6: Štruktúra obyvateľov obce Svederník podľa pohlavia a veku

V súčasnosti žije v obci regresívny typ populácie, ktorý nie je schopný narastať prirodzenou cestou. Zároveň dochádza k zvyšovaniu priemerného veku (v súčasnosti 37,08 rokov), ktorý je vyšší ako krajský (35,95 rokov) i celoslovenský (36,82 rokov).

3.4 NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA

Tabuľka č. 6: Národnostná štruktúra obyvateľov obce Svederník

národnosť	počet
slovenská	948
česká	6
ostatné, nezistené	1
spolu	955

Zdroj: SODB 2001

Dnešná národnostná štruktúra obyvateľov obce Svederník je výsledkom historického vývoja, v ktorom najdôležitejšie úlohy zohrávali: osídlenie územia našimi predkami – Slovanmi, kolonizácie a v neposlednom rade dlhoročné spolužitie v spoločnom československom štáte.

Podľa sčítania obyvateľov v roku 2001 malo obyvateľstvo slovenskej národnosti vyše 99% zastúpenie. K českej národnosti sa prihlásili 4 obyvatelia obce.

3.5 ŠTRUKTÚRA PODĽA NÁBOŽENSKÉHO VIEROVYZNANIA

Tabuľka č. 7: Štruktúra obyvateľov obce Svederník podľa náboženského vierovyznania

náboženské vyznanie	počet
rímskokatolícka cirkev	900
evanjelická cirkev augs. vyznania	1
evanjelická cirkev metodistická	1
bez vyznania	44
nezistené	9
spolu	955

Zdroj: SODB 2001

Z hľadiska náboženského vierovyznania sa v roku 2001 hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi vyše 94% obyvateľov. 4,6% obyvateľov sa nehlásilo k žiadnej viere. Po jednom zástupcovi mala evanjelická cirkev augsburského vyznania a evanjelická cirkev metodistická.

3.6 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A ZAMESTNANOSŤ

Tabuľka č. 8: Štruktúra obyvateľstva obce Svederník podľa vzdelania

najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	muži		ženy		spolu		SR
		%			%		%
základné	69	6,44	125	11,67	194	18,11	21,1
učňovské (bez maturity)	170	15,87	99	9,24	269	25,12	19,7
stredné odborné (bez maturity)	6	0,56	13	1,21	19	1,77	3,8
úplné stredné učňovské (s maturitou)	20	1,87	19	1,77	39	3,64	25,6
úplné stredné odborné (s maturitou)	52	4,86	88	8,22	140	13,07	
úplné stredné všeobecné	8	0,75	17	1,59	25	2,33	
vyššie	0	0	3	0,28	3	0,28	
vysokoškolské bakalárske	0	0	2	0,19	2	0,19	0,3
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	34	3,17	21	1,96	55	5,14	7,1
vysokoškolské doktorandské	0	0	1	0,09	1	0,09	0,4
vysokoškolské spolu	34	3,17	24	2,24	58	5,42	7,8
vysokoškolské podľa zamerania:							
- univerzitné	7	0,65	7	0,65	14	1,31	
- technické	17	1,59	4	0,37	21	1,96	
- ekonomické	5	0,47	8	0,75	13	1,21	
- poľnohospodárske	3	0,28	3	0,28	6	0,56	
- ostatné	2	0,19	2	0,19	4	0,37	
ostatní bez udania školského vzdelania	1	0,09	1	0,09	2	0,19	1,6
ostatní bez školského vzdelania	2	0,19	1	0,09	3	0,28	0,3
deti do 16 rokov	101	9,43	102	9,52	203	18,95	20,1

Zdroj: SODB 2001

Vzdelanostnou štruktúrou sa rozumie dosiahnutý stupeň vzdelania. Vzdelanostná štruktúra je najmenej porovnateľná štruktúra obyvateľstva a to ako medzištátne tak aj vnútroštátne (historicky). V minulosti v našej krajine, i dnes prebiehajú rôzne zmeny v systéme školstva. Napriek tomu je možné konštatovať, že vzdelanostná úroveň obyvateľov narastá.

Podľa údajov zo sčítania obyvateľov z roku 2001 malo v obci 18,11% obyvateľov základné vzdelanie, čo je v porovnaní so Slovenskom o 3% menej (21,1%). Z celkového počtu obyvateľov so základným vzdelaním je 64,4% žien. Učňovské vzdelanie bez maturity má 25,12%, z toho 36,8% žien. S odborným vzdelaním je 1,77%, z toho 68,4% žien a 31,6% mužov. Úplné stredné vzdelanie má 21,6% trvale bývajúcich obyvateľov. Vysokoškolské bakalárske vzdelanie

mali dvaja obyvatelia obce (100% žien). Vysokoškolské inžinierske, magisterské a doktorské malo 7,1% obyvateľov, vysokoškolské doktorandské 1 obyvateľ. Obyvateľov bez školského vzdelania bolo v roku 2001 0,3%.

Tabuľka č. 9: Štruktúra obyvateľstva obce Svederník podľa ekonomickej aktivity

odvetvie hospodárstva	ekonomicky aktívne osoby				
	muži	ženy	spolu	spolu za sektor NH	z toho odchádza do zamestnania
poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	3	6	9	14	1
lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	3	2	5		0
rybolov, chov rýb	-	-	-		-
ťažba nerastných surovín	1	0	1	162	0
priemyselná výroba	56	50	106		71
výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	5	1	6		6
stavebníctvo	42	7	49		29
veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	24	44	68	207	43
hotely a reštaurácie	6	7	13		6
doprava, skladovanie a spoje	13	10	23		16
peňažníctvo a poisťovníctvo	1	3	4		4
nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	15	7	22		20
verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	14	11	25		16
školské	4	25	29		18
zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0	10	10		9
ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5	8	13		9
súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-		-
exteriérové organizácie a združenia	-	-	-		-
EA bez udania odvetví	56	31	87		17
spolu	248	222	470		265

Zdroj: SODB 2001

Z hľadiska hospodárstva je veľmi dôležitá ekonomická aktivita obyvateľstva. Podľa výsledkov zo sčítania bolo v obci 49,2% ekonomicky aktívnych obyvateľov. Ich štruktúra podľa príslušnosti k jednotlivým odvetviam národného hospodárstva je uvedená v predchádzajúcej tabuľke.

3.7 ANALÝZA ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATEĽSTVA

Medzi kľúčové indikátory životnej úrovne obyvateľstva a jej vývoja sa zaraďuje objem a štruktúra peňažných príjmov a výdavkov domácnosti. Príjmy

a výdavky domácnosti vytvárajú základný rámec pre ekonomické správanie obyvateľstva. Okrem toho objem čistých peňažných príjmov určuje úroveň spotrebných výdavkov domácnosti.

Obec Svederník spadá do stredoslovenského regiónu, ktorý je z pohľadu hrubých príjmov na osobu a na mesiac na druhom mieste hneď za Bratislavským krajom. V porovnaní s celoslovenským priemerom, je priemerný hrubý príjem domácnosti na osobu a mesiac pod úrovňou celoslovenského priemeru, čo je spôsobené značnými disparitami v rámci Slovenska.

Rovnaká situácia je aj v prípade čistých peňažných príjmov domácnosti na osobu a mesiac.

Tabuľka č. 10: Prehľad hrubých a čistých príjmov domácnosti na osobu a mesiac podľa jednotlivých regiónov SR v Sk.

	región	2001	2002	2003	2004	2005	2006
hrubé peňažné príjmy	Bratislavský kraj	9 704	10 068	10 632	11 993	12 957	14 001
	Západoslovenský	7 113	7 423	7 847	8 470	9 133	9 860
	Stredoslovenský	7 205	7 519	7 947	8 588	9 275	10 016
	Východoslovenský	7 133	7 682	8 109	8 441	9 094	9 807
	SR celkom	7 446	7 817	8 259	8 884	9 584	10 345
čisté peňažné príjmy	Bratislavský kraj	8 145	8 451	8 924	10 067	10 876	11 751
	Západoslovenský	6 128	6 394	6 759	7 297	7 868	8 495
	Stredoslovenský	6 217	6 487	6 856	7 411	8 003	8 642
	Východoslovenský	6 131	6 601	6 968	7 255	7 817	8 429
	SR celkom	6 389	6 707	7 086	7 622	8 222	8 876

Zdroj: www.statistics.sk

Opačnú stranu príjmov predstavujú výdavky. Najväčší podiel na výdavkoch za jednotlivé regióny tvorili výdavky na tovar základnej spotreby. Nasledovali nepotravinárske výrobky. Naopak najmenší podiel na celkových výdavkoch tvorili výdavky na vzdelanie a voľný čas.

Tabuľka č. 11: Prehľad čistých výdavkov domácnosti na osobu a mesiac podľa jednotlivých regiónov SR v Sk.

región	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bratislavský kraj	7 903	7 960	8 445	9 245	9 951	10 721
Západoslovenský	6 085	6 311	6 703	7 150	7 701	8 301
Stredoslovenský	6 122	6 256	6 644	7 161	7 709	8 306
Východoslovenský	5 989	6 258	6 638	7 077	7 606	8 182
SR celkom	6 269	6 466	6 864	7 365	7 926	8 537

Zdroj: www.statistics.sk

Okrem peňažných príjmov a výdavkov životnú úroveň obyvateľstva ako podmnožinu spôsobu života môžeme charakterizovať aj podľa úrovne a vybavenosti bývania a tiež aj sociálnej vybavenosti obyvateľstva, ktoré sú bližšie rozoberané v podkapitolách kapitoly 4 (4.3., 4.4., 4.5., 4.6.).

Ako pomoc pre zlepšenie životnej úrovne obyvateľov obce môže poslúžiť (ako aj slúži) blízka poloha vzhľadom k mestu Žilina, ktoré je podľa Koncepcie územného rozvoja (Aurex, 2001) klasifikované ako mesto medzinárodného a celoštátneho významu.

4 ANALÝZA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

V organizácii osídlenia SR je obec Svederník strediskové sídlo miestneho významu v spádovom obvode mesta Žilina. Obec Svederník je súčasťou spádového územia ťažiska osídlenia prvej úrovne a zároveň leží aj na rozvojovej osi prvého stupňa – považská rozvojová os: Bratislava – Trnava - Trenčín – Žilina.

Územie obce Svederník leží v úseku údolia rieky Váh, ktorým prechádza hlavný slovenský koridor a európsky multimodálny koridor.

4.1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Pod súhrnným označením technická infraštruktúra sa rozumie základné vybavenie územia zariadeniami a rozvodmi zabezpečujúcimi distribúciu elektrickej energie, tepla, plynu, vody, rovnako tak dopravné a komunikačné siete a kanalizáciu.

4.1.1 ELEKTRIFIKÁCIA PREDMETNÉHO ÚZEMIA

Územie obce Svederník (Svederník, Marček a Keblov) sú zásobované z 22kV vedenia číslo 288, ktoré je napájané z uzlov 110kV siete – TR 110/22kV Hričov a TR 110/22kV Bytča. V záujmovom území je inštalovaných celkom 7 kusov stožiarových trafostaníc o celkovom inštalovanom výkone 1 620kVA. Rozvod elektrickej energie v obci je riešený vzdušnými rozvodmi.

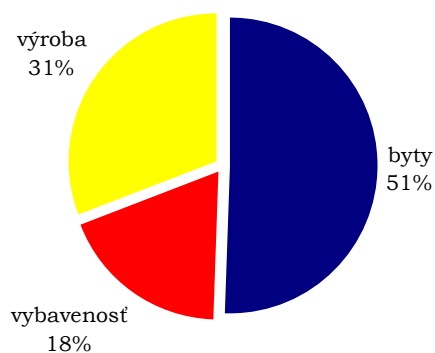
V obci je inštalované verejné osvetlenie v počte 120 lúč, ktorého rekonštrukcia prebehla v decembri roku 2006.

Tabuľka č. 12: Transformačné stanice obce Svederník s výhľadom do budúcnosti

ts	výkon v kVA			lokalizácia	preved. (typ)
	stav	r. 2021	výhľad		
T 1	250	250	250	Svederník – obec	stožiar.
T 2	400	400	400	Svederník – HAPPY	stožiar.
T 3	250	400	400	Svederník – rekonštrukcia	stožiar.
T 4	160	160	160	Keblov – obec	z betónu
T 5	400	400	400	Marček – obec	z betónu
T 6	160	160	160	Marček – priemysel	stožiar.
T 7	160	160	160	Marček – obec	stožiar.
T 8	-	400	400+250	Marček – priemysel	vstavaná
T 9	-	-	100	Keblov – zahustenie	stožiar.
T 10	-	-	100	Marček zahustenie	stožiar.
T 11	-	160	160	Svederník – Rybníky	stožiar.
T 12	-	160	160	Svederník – Lány	stožiar.
T 13	-	-	160	Svederník – IBV výhľad	stožiar.
T 14	-	250	250	Svederník priemysel	stožiar.
T 15	-	2x400	2x400	Svederník - priemysel	vstavaná
Spolu	1 780	3 700	4 310		

Zdroj: obec Svederník

Graf č. 7: Štruktúra odberateľov elektrickej energie v obci Svederník (kW)

Zdroj: obec Svederník

Na území obce je potrebné rešpektovať ochranné pásma existujúcich elektrických zariadení od krajného vodiča na každú stranu:

- 15 m pri 110kV vedení
- 10 m pri 22kV vedení
- 1,1 m pri 22kV závesnom kábli
- 10 m od konštrukcie stožiarovej trafostanice

4.1.2 ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Zásobovanie teplom sa v obci Svederník realizuje decentralizovaným systémom. Výroba tepla je riešená prevažne spaľovaním tuhých palív (hnedé uhlie, drevný odpad). U cca 26% domácností je využívaný zemný plyn. Z občianskej vybavenosti na ZPN je napojený len objekt Obecného úradu a kultúrny dom v Marčeku. Z klimatických podmienok, charakteristických pre obec Svederník vyplýva potreba vykurovania 240 – 280 dní počas roka.

V budúcnosti sa zásobovanie teplom bude realizovať obdobným spôsobom. Neplánuje sa výstavba žiadneho tepelno-energetického zariadenia.

4.1.3 ZÁSOBOVANIE VODOU

Koncepcia zásobovania pitnou vodou obce Svederník rešpektuje jestvujúci systém zásobovania pitnou vodou ako aj nadradené vodárenské zariadenia – jestvujúci privádzač Žilina – Považský Chlmec – Bytča profilu DN 300, potrubie profilu DN 160, rozvodnú sieť v obci a kostru vodovodnej siete profilu DN 90.

Výstavba vodovodu sa realizovala v troch etapách. 1. vetva vodovodu bola budovaná súbežne s Hričovskou priehradou, ktorá bola v roku 1996 rozšírená o vodovodnú sieť v časti Marček a v roku 1999 v časti Svederník.

V katastrálnom území obce Svederník sa pre hromadné zásobovanie pitnou vodou navrhuje rozšírenie jestvujúceho vodovodného systému s využitím povrchového vodného zdroja Nová Bystrica – napojením na privádzač SKV Nová Bystrica – Považský Chlmec – Bytča.

Maximálna denná potreba vody pre obec je $3,72 \text{ l.s}^{-1}$.

Odporúčané ochranné pásmo vodovodného potrubia je 1,5 m od vonkajšieho okraja potrubia na obe strany.

Na uspokojenie potrieb úžitkovej vody sa v obci navrhuje odber povrchovej vody z potoka Dlhopolka. Podmienkou využívania je dodržiavanie globálnych ekologických limitov, ktoré predstavujú medznú hodnotu, pod ktorú nesmie poklesnúť prirodzený prietok v povrchovom toku. ($M_{Q_{EKO}} = /0,65 - 0,7 / \times Q_{364d}$).

4.1.4 ODVÁDZANIE A ZNEŠKODŇOVANIE SPLAŠKOVÝCH ODPADOVÝCH VÔD

Obec Svederník nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu a ČOV. Splaškové vody sú zachytávané individuálnych žumpách a septikoch. Územný plán navrhuje dva varianty odvádzania a čistenia odpadových vôd, a to:

vybudovanie skupinovej kanalizácie spoločne s obcami Divina, Divinka a Dlhé Pole s čistením na ČOV Žilina, alebo vybudovanie kanalizácie a ČOV priamo v obci.

4.1.5 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Obec Svederník je plynofikovaná z prepojenej plynovodnej STL siete do 0,3 MPa a spoločnej regulačnej stanice plynu RS VTL/STL 3 300 m³/h lokalizovanej pri obci Divina. Na túto sieť sú pripojené obce Divina, Divinka, Dlhé Pole a Svederník. Zásobovacím zdrojom zemného plynu je VTL Kysucký plynovod DN 300 PN 40. S výstavbou plynifikácie sa začalo v roku 2000.

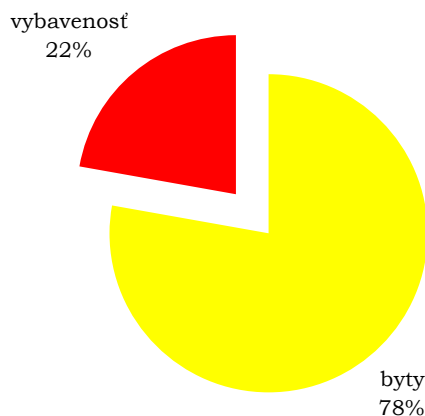
Ochranné pásmo pre rozvody plynu sú stanovené nasledovne:

- 4 m – pre STL plynovod do priemeru 200 mm vo voľnom teréne
- 1 m – pre STL v zastavanom území

Bezpečnostné pásmo pre rozvody plynu sú stanovené nasledovne:

- 10 m – pre STL vo voľnom teréne
- V zastavanom území pre STL určuje dodávateľ ZPN

Graf č. 8: Štruktúra odberateľov zemného plynu v obci Svederník (m³/h)

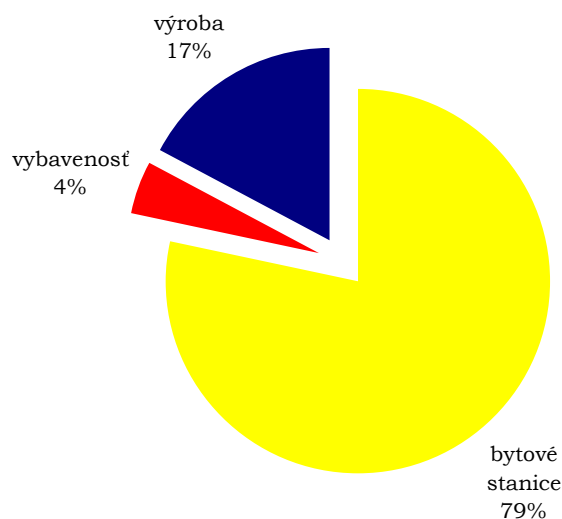
Zdroj: obec Svederník

4.1.6 TELEKOMUNIKÁCIE

Z hľadiska telekomunikačného členenia prislúcha územie obce Svederník pod Centrum sieťovej infraštruktúry Žilina. Telefónny účastníci v území sú napojení na digitálnu ústredňu RSU Dlhé Pole cez traťový rozvádzač umiestnený na pravej strane štátnej cesty do Dlhého Poľa. Záujmovým územím prechádza trasa prípojného optického kábla do digitálnej ústredne RSU Dlhé Pole.

Územie obce je pokryté signálom mobilných operátorov Orange a T-Mobile. Na území obce sa nachádzajú 2 telefónne automaty.

Graf č. 9: Prognóza štruktúry využívania telefónnych staníc v obci Svederník pre rok 2021

Zdroj: obec Svederník

4.2 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

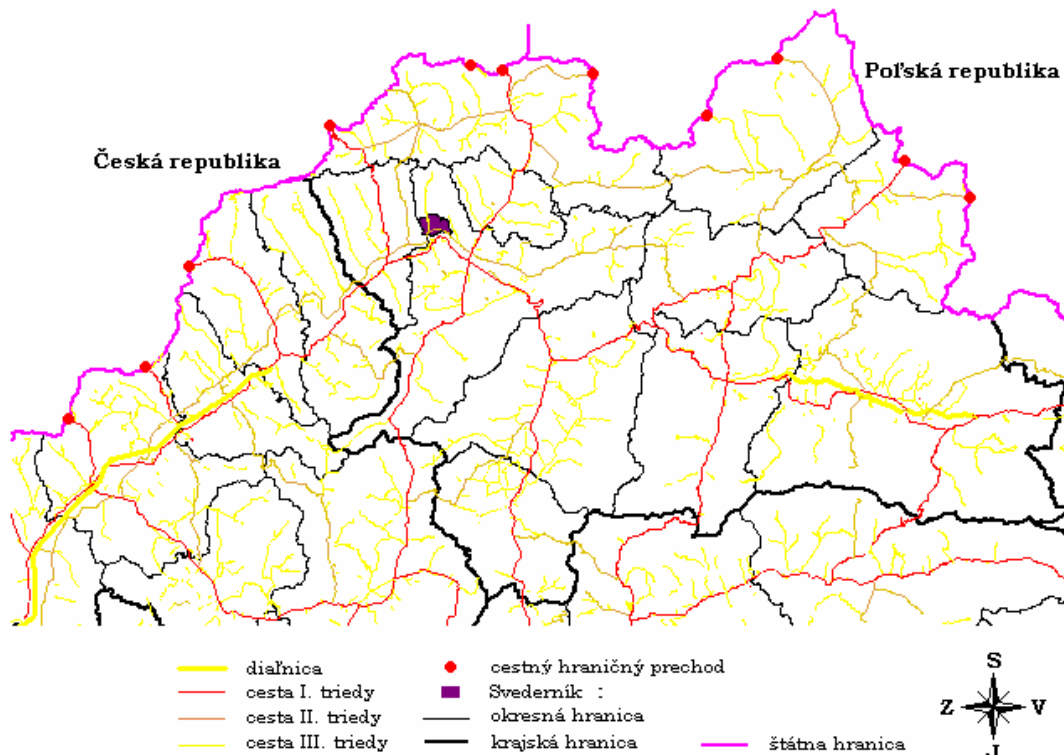
Väčšinu slovenskej dopravy sústreďujú výrazné dopravné koridory. Najvýznamnejšie z nich sú práve tie, ktoré vedú dolinami veľkých riek, a takou je aj Váh. Kvalitatívne charakteristiky slovenského dopravného systému (kvalita povrchu ciest, priepustnosť systému, rýchlostné komunikácie, elektrifikácia a rýchle expresné železničné trate a i.) výrazne zaostávajú za štátmi EÚ. Mnohí investori však považujú dobrú dopravnú infraštruktúru za samozrejmosť.

4.2.1 CESTNÁ DOPRAVA

Cestná doprava je dominantná v preprave osôb, najmä v ich dochádzke do zamestnania. Cestnú sieť obce vytvárajú: cesta 2. triedy číslo 507 (predstavuje napojenie obce na Žilinu), cesta 3. triedy číslo 50754 (predstavuje spojenie obce s obcou Dlhé Pole) a miestne zberné a obslužné komunikácie.

Riešené územie je v širších súvislostiach naviazané na považskú rozvojovú os v trase: Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina. Na diaľnicu D – 3 bude obec napojená cestou II/507 a severným diaľničným privádzačom mesta Žilina. Na diaľnicu D – 1 bude obec napojená cez diaľničný privádzač mesta Bytča.

Obrázok č. 22: Poloha obce Svederník vzhľadom na cestnú sieť SR

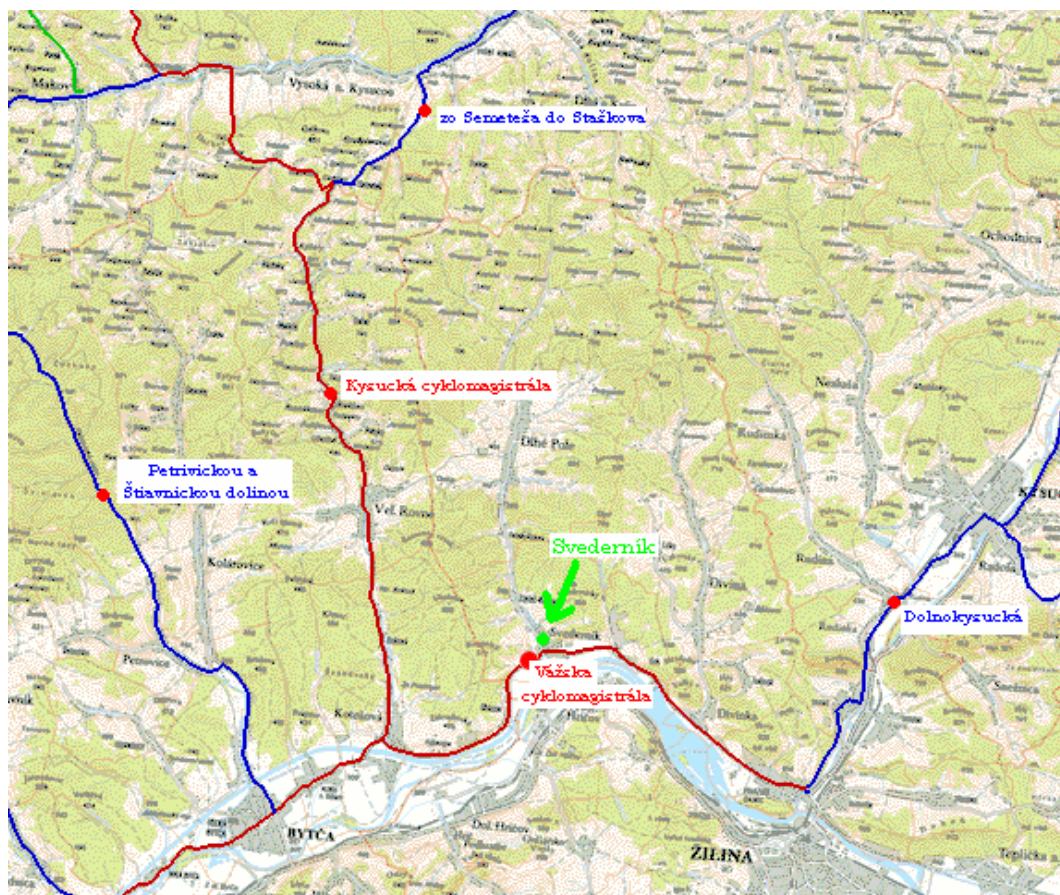

Zdroj: Autoatlas Európy, Readers Digest Výber

Jestvujúca zástavba nemá založený jednoznačný prehľadný systém peších komunikácií. Chodníky sú vybudované v prevažnej miere v tesnej náväznosti na dopravné komunikácie, majú rôznu kvalitu, povrchovú úpravu a šírkové dimenzie. Hlavný peší pohyb sa sústreďuje v troch lokalitách – zastavaných častiach obce. Peší pohyb sa odporúča prednostne riešiť v súbehu s cestou II/507, v zastavaných miestach kde dochádza ku kolíziám medzi chodcami a motorovými vozidlami.

Z hľadiska trás cyklistickej dopravy má obec priamu väzbu na nadradený systém. Z hľadiska budúceho plánovania sa navrhuje vedenie cyklistických komunikácií severným smerom. V rámci obce sa navrhuje vedenie cyklistických komunikácií prostredníctvom obslužných komunikácií s vyznačením cyklistického pruhu.

Obrázok č. 23: Poloha obce Svederník vzhľadom na nadradený systém cyklotrás

Zdroj: www.tise.sk

Dôležitou súčasťou cestnej siete sú i tzv. zariadenia statickej dopravy (parkovacie a odstavné plochy), ktorých význam bude rásť so zvyšujúcim sa stupňom motorizácie. Z tohto dôvodu je dôležité zabezpečiť, v obci Svederník, pri jednotlivých objektoch občianskej vybavenosti (obchody, obecný úrad, škola, kostol, cintorín, športoviská a pod.) kapacitne postačujúce odstavné a parkovacie miesta. Parkovanie pri objektoch individuálnej bytovej výstavby je potrebné riešiť v súlade s príslušnými právnymi normami, na pozemkoch vlastníkov predmetných nehnuteľností. Vzhľadom na perspektívny rozvoj aktivít v športe, turizme a rekreácii je potrebné rezervovať plochy v priamej väzbe, ale aj v dostupnej vzdialenosti.

Celkové hodnotenie cestnej dostupnosti obce musí zohľadniť skutočnosť, že cesty tretej triedy dnes nedosahujú potrebné normové šírkové usporiadanie. Vplyvom vonkajších faktorov, ktoré ovplyvňujú stav vozoviek, (klimatické a meteorologické vplyvy, údržbové činnosti na komunikáciách), dochádza k neustálemu zhoršovaniu stavu miestnych komunikácií, čo sa prejaví vo výške investícií do obnovy a údržby cestnej siete obce.

Ďalším faktorom, ktorý má výrazný vplyv na stav miestnych komunikácií je intenzita dopravy. Na základe oficiálnej dopravnej prognózy Slovenska, môžeme stanoviť nasledovný odhad vývoja stupňa motorizácie:

Rok 2005	261 mot. voz./1000 obyv.
Rok 2015	324 mot. voz./1000 obyv.
Rok 2025	428 mot. voz./1000 obyv.
Rok 2035	488 mot. voz./1000 obyv.

Vychádzajúc z týchto skutočností môžeme hodnotiť cestnú infraštruktúru obce Svederník ako nateraz postačujúcu. V budúcnosti však budú potrebné výrazné zmeny, ktoré zvýšia jednak kvalitu vozoviek a zároveň bezpečnosť celej cestnej dopravy v obci. Odhad budúcich výdavkov spojených s rekonštrukciou cestnej siete nie je nateraz možný. Na jeho spresnenie uvádzame nasledovnú tabuľku, ktorá dokumentuje predpokladané náklady na rekonštrukciu miestnych komunikácií a chodníkov.

Tabuľka č. 13: Predpokladané náklady na rekonštrukciu cestných komunikácií v obci Svederník

klasifikácia cesty		cena opravy
cesta	II. triedy	1 750 Sk/m ²
	III. triedy	1 500 Sk/m ²
chodník		1 000 Sk/m ²
výmena živичnej krytovej dosky o hrúbke 5 cm		500 Sk/m ²

Zdroj: Slovenská správa ciest, <http://www.dialnice.info/>, stavebné spoločnosti

Najväčšou prestavbou budú dotknuté obslužné komunikácie a príslušné dopravné plochy pri zariadeniach občianskej vybavenosti a služieb.

4.2.2 PRÍMESTSKÁ A AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Hromadná preprava osôb je zabezpečovaná autobusovou dopravou SAD Žilina. Pravidelné linky zabezpečujú spojenie so Žilinou, Bytčou a okolitými obcami. V obci sa nachádza 6 autobusových zastávok, ktoré sú fyzicky zastaralé. Pri súčasnom rozmiestnení autobusových zastávok nie je v plnej miere možné dosiahnuť ich dostupnosť do 5 minút (do 400 m).

Autobusová doprava je realizovaná tromi linkami prechádzajúcimi obcou Svederník.

- 1) Žilina – Veľké Rovné: 10 spojov počas pracovných dní, v sobotu 4 spoje, 4 spoje v nedeľu a počas štátom uznaných sviatkov
Veľké Rovné – Žilina: 13 spojov počas pracovných dní, 2 spoje v sobotu, 2 spoje v nedeľu a počas štátom uznaných sviatkov
- 2) Žilina – Dlhé Pole: 22 spojov počas pracovných dní, v sobotu 5 spojov, 5 spojov v nedeľu a počas štátom uznaných sviatkov

- Dlhé Pole - Žilina: 23 spojov počas pracovných dní, v sobotu 6 spojov, 6 spojov v nedeľu a počas štátom uznaných sviatkov
- 3) Žilina – Svederník - Bytča: 16 spojov počas pracovných dní, v sobotu 4 spoje, 5 spojov v nedeľu a počas štátom uznaných sviatkov
- Bytča - Svederník - Žilina: 17 spojov počas pracovných dní, v sobotu 3 spoje, 2 spoje v nedeľu a počas štátom uznaných sviatkov

4.2.3 ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

V katastrálnom území obce Svederník nie je zriadená železničná stanica. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Hornom Hričove vzdialenom 5,5 km, ktorý sa priamo viaže na železničnú trať číslo 120 (E63) Bratislava – Žilina – Košice, ktorá bola v zmysle medzinárodných dohôd zaradená do zoznamu medzinárodných železničných magistrál podľa dohody AGC. Z týchto dohôd vyplýva potreba modernizácie a rekonštrukcie trate, čo znamená zabezpečenie územnej rezervy pre technické parametre vysokorýchlostnej trate na rýchlosť 120 – 160 km/hod.

Obrázok č. 24: Poloha obce Svederník vzhľadom na železničnú sieť SR

4.2.4 LETECKÁ DOPRAVA

Zariadenie na prevádzku leteckej dopravy sa v obci nenachádza. Najbližšie letisko sa nachádza v Dolnom Hričove (10km), ktorého stručný popis v podobe tabuľky je do hodnotenia dopravnej infraštruktúry zaradení práve z dôvodu jeho blízkosti a môže sa stať jedným z ovplyvňujúcich prvkov rozvoja obce Svederník.

Tabuľka č. 14: Technické parametre letiska Žilina

letisko Žilina	parametre
poloha letiska	49° 14' 00" s.g.š. 18° 36' 49" v.g.d.
nadmorská výška	311 m.n.m.
ICAO skratka letiska	LZZI
IATA kód letiska	ILZ
povolený druh prevádzky	IFR/VFR, deň/noc
prevádzková doba	Po – Pia: 07:00 – 19:00 miestneho času
vzletové a pristávacie dráhy	VPD 06/24 : 1 150 m x 30 m (betón/asfalt)
počet stojísk na vybavovacej ploche	1
kapacita terminálu	150 cestujúcich/hod.
požiarna kategória letiska	CAT 3, na vyžiadanie vopred CAT 4

Zdroj: letisko Žilina 2006

4.3 ZDRAVOTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zdravotná starostlivosť je v celej miere prístupná v meste Žilina, nakoľko v obci nie je zriadené žiadne zdravotné stredisko ani ambulancia. V meste Žilina poskytuje zdravotnú starostlivosť 7 zdravotníckych zariadení: 3 polikliniky (Poliklinika I., Žilinská poliklinika – neštátne zdravotnícke zariadenie, Železničná poliklinika), Nemocnica s poliklinikou, Lekárska služba prvej pomoci, Detská pohotovostná služba a Záchranná dopravná služba.

4.4 VZDELÁVANIE A ŠPORT

4.4.1 ŠKOLSTVO

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest.

V obci je predškolská výchova zabezpečovaná miestnou materskou škôlkou s kapacitou 30 detí, v súčasnosti využívaná na 100%. Základná školská dochádzka sa realizuje prostredníctvom ZŠ v obci Dlhé Pole.

V areáli materskej škôlky je umiestnená aj Osobitná škola internátna s kapacitou 22 detí. Táto pomocná škola I. stupňa je určená pre deti s mentálnymi poruchami. Osobitná škola má samostatnú kuchyňu, ktorá poskytuje stravovanie aj pre deti materskej škôlky.

4.4.2 ŠPORT

Potrebám športového vyžitia obyvateľov obce slúži ihrisko. V budúcom rozvoji obce sa plánuje rozšírenie existujúceho futbalového ihriska, ako aj s vytvorením nových športovo-rekreačných plôch.

4.5 OSTATNÉ PRVKY OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Prvky (prevádzky objektov) občianskej vybavenosti dotvárajú funkčné predpoklady rozvoja sociálnej infraštruktúry. Z ešte nespomínaných prvkov občianskej vybavenosti sú v obci zastúpené: maloobchod (5 predajní potravín, predajňa mäsových výrobkov, zeleniny, obuvi a textilných výrobkov), služby (3 pohostinstvá, 4 cintoríny, autoservis, pneuservis, stolársky servis), tri požiarné zbrojnice), administratíva (obecný úrad).

V obci sa naďalej nachádza kultúrny dom, v ktorom je zriadená knižnica a pôsobí tu obecný úrad. Pre potreby starostlivosti o seniorov je v obci zriadená opatrovateľská služba, ktorej služby využívajú 5 občania.

Tabuľka č. 15: Počet čitateľov a knižničný fond v obci Svederník

počet čitateľských preukazov		počet kníh z oblasti			
spolu	deti do 15 r.	beletria		náučná literatúra	
		pre dospelých	pre deti	pre dospelých	pre deti
115	21	3 027	2 162	1 457	130

Zdroj: SODB 2001

4.6 BÝVANIE

Jednou zo základných ľudských potrieb je bývanie, ktoré sa každý snaží zabezpečiť na úrovni adekvátnej celkovému stupňu sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti. Údaje pre spracovanie tejto podkapitoly boli prevzaté a vygenerované zo sčítania obyvateľov z roku 2001.

Domový fond obce Svederník pozostáva z 336 domov.

Tabuľka č. 16: Prehľad stavu domového fondu v obci Svederník

	domov spolu	neobývané domy
Svederník	336	61

Zdroj: SODB 2001

V 77 % ide o domy, ktorých nosné múry sú z kameňa alebo tehly, v 3,5 % ide o múry z dreva. Najpočetnejšie sú domy s 5 a viac obytnými miestnosťami (33,3 %) a so 4 obytnými miestnosťami (26,81%). Priemerná rozloha obytnej plochy na jednu osobu je 20,9 m², čo je podstatne viac ako priemer Slovenska (17,6m²).

Tabuľka č. 17: Veľkostné charakteristiky domového fondu (trvale obývané byty) obce Svederník

priemerný počet	rodinné domy	ostatné budovy	domový fond spolu
- m ² obytnej plochy na 1 byt	72,5	35	72,4
- m ² celkovej plochy na 1 byt	113	60	112,8
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	20,9	35	20,9
- obytných miestností na 1 byt	4	2	3,99

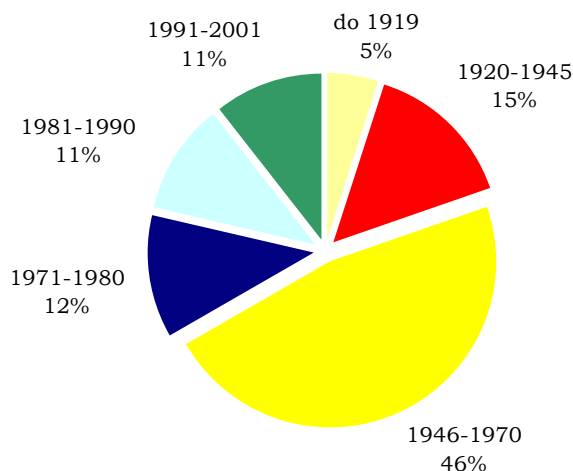
Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 18: Vývoj výstavby domového fondu (trvale obývané byty) v obci Svederník

obdobie výstavby	rodinné domy
do 1919	14
1920 - 1945	40
1946 - 1970	129
1971 - 1980	33
1981 - 1990	30
1991 - 2001	29
spolu	275

Zdroj: SODB 2001

Graf č. 10: Vývoj výstavby domového fondu (trvale obývané byty) v obci Svederník

Zdroj: SODB 2001

Rozvoj úrovne bývania je čiastočne podmienený aj rozvojom technickej infraštruktúry obce. Na plyn je napojených 47% bytov, na verejný vodovod 70% bytov. Výstavba kanalizácie sa do súčasnosti v obci nezrealizovala. K samozrejmostiam dnešnej spoločnosti patria splachovacie záchody, ktorými je v obci vybavených 63,4% bytov, v ktorých žije spolu 86,5% obyvateľov obce. Kúpeľňou alebo sprchovým kútom priamo v domácnosti je vybavených 67,3% bytov (89,5% obyvateľov).

Najväčší podiel na vykurovaní domácností nesie ústredné kúrenie lokálne (58%), doplnované etážovým kúrením (5,4%), kúrením pomocou kachiel (16,1%) a inými spôsobmi vykurovania (spolu s neobývanými domami; 20,5%).

Na úroveň vybavenia domácností prvkami vybavenosti poukazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 19: Vybavenosť domácností (trvale obývaných) v obci Svederník

vybavenie domácnosti	bytov		osôb v bytoch	
		%		%
samostatná chladnička	177	64,36	597	62,51
chladnička s mrazničkou	109	39,64	440	46,07
samostatná mraznička	98	35,64	413	43,25
automatická práčka	149	54,18	634	66,39
farebný televízor	228	82,91	870	91,10
telefón v byte	176	64,00	724	75,81
mobilný telefón	54	19,64	205	21,47
rekreačná chata, domček, chalupa	9	3,27	33	3,46
osobný automobil	104	37,82	423	44,29
osobný počítač	23	8,36	95	9,95
osobný počítač s internetom	6	2,18	25	2,62

Zdroj: SODB 2001

5 HOSPODÁRSTVO OBCE

Hospodárska činnosť je základným prejavom ekonomickej aktivity ľudí. Zahŕňa druhy spoločensko-ekonomických činností daných spoločenskou deľbou práce. Hospodárstvo je súhrnom sektorov, odvetví a činností (aj práca), ktoré vznikli historickým vývojom a sú prepojené deľbou práce. Je zložitý, mnohotvárný, mnohostranný a mnohoväzbový, neustále sa rozvíjajúci systém skladajúci sa z mnoho subsystémov, ktoré sú spojené v jeden celok. Je to rozvíjajúci sa dynamický a otvorený systém so špecifickými vlastnosťami (správanie a štruktúra systému).

5.1 ANALÝZA HOSPODÁRSTVA

Hospodárstvo možno charakterizovať na základe mnohých skutočností, medzi najzákladnejšie patria odvetvová štruktúra a veľkostná štruktúra a je jedným z najdynamickejších sa meniacich atribútov spoločnosti. Odvetvová štruktúra je postavená na báze analýzy jednotlivých sfér hospodárstva. Klasicky sa hospodárstvo člení na primárny, sekundárny, terciérny a kvartérny sektor.

5.1.1 ANALÝZA PRIMÁRNEHO SEKTORA

Primárny sektor zahŕňa produkciu, ktorá vznikla činnosťou v poľnohospodárstve, v lesnom hospodárstve, v rybolove.

Tabuľka č. 20: Využitie plôch v katastrálnom území obce Svederník

využitie	celková rozloha (km ²)	využitie	celková rozloha (km ²)
orná pôda	1,18	lesné plochy	7,64
chmelnice	0	vodné plochy	0,43
vinice	0	zastavané plochy	0,3
záhrady	0,4	ostatné plochy	0,5
ovocné sady	0,01	celkom	11,56
trvalé trávne porasty	1,1		

Zdroj: ÚHDP 2002

V súčasnosti je primárny sektor zastúpený v obci prostredníctvom PD Svederník a LKV (chov hospodárskych zvierat) so zameraním sa na živočíšnu výrobu s premenlivým stavom hospodárskych zvierat a s hospodárením na výmere 700 ha pôdy slúžiacej ako krmovinová základňa. Potenciál poľnohospodárskej krajiny nedáva šance pre zásadný rozvoj veľkovýrobného poľnohospodárstva.

Lesný fond je obhospodarovaný majoritne fyzickými osobami združené v 7 lesných spoločenstvách, pričom ťažba drevnej hmoty postupuje podľa lesohospodárskych plánov. Štátne lesy s minoritným podielom ťazia kalamitné drevo. Pre potreby spracovania drevnej hmoty je v prevádzke v extraviláne obce, východne od zastavanej časti Marček, píla Marček.

5.1.2 ANALÝZA SEKUNDÁRSNEHO SEKTORA

Sekundárny sektor je hlavné odvetvie hospodárstva SR. Tvoria ho: ťažba nerastných surovín, výroba a rozvod energie, spracovanie surovín a poľnohospodárskych produktov, výroba tovarov, opravárenské činnosti, doprava surovín a tovarov pri procese výroby.

Sekundárny sektor v obci Svederník bol v minulosti zameraný hlavne na spracovanie produktov poľnohospodárskej výroby, ktoré bolo v minulosti zastúpené prevádzkou firmy QLS, s.r.o. (spracovanie a konzervovanie zeleniny) a v rámci areálu firmy HAPPY sa prevádzkovala kapustáreň a výroba mäsových výrobkov. V súčasnosti je priemyselná výroba zastúpená prevádzkou firmy Krimex, s.r.o. (výroba, oprava, prenájom, údržba, nákup, predaj motorových vozidiel).

5.1.3 ANALÝZA TERCIÁRNEHO SEKTORA

Terciárny sektor hospodárstva zabezpečuje uspokojovanie rozličných základných potrieb obyvateľstva.

Terciárny (nevýrobný sektor) v obci zastrešuje vzdelávacie inštitúcie (materská škôlka a osobitná škola internátna), inštitúcie samosprávy (obecný úrad), prevádzky 3 pohostinstiev, poštu, autoservis, pneuservis, stolársky servis a 5 maloobchodných prevádzok. V oblasti cestovného ruchu pôsobí spoločnosť Anfemata, s.r.o. zaoberajúca sa prevádzkovaním cestovnej agentúry a športových zariadení.

5.2 ANALÝZA TRHU PRÁCE

Štruktúra obyvateľstva podľa zamestnania v jednotlivých odvetviach hospodárstva bola je načrtnutá v tabuľke s názvom "Štruktúra obyvateľstva obce Svederník podľa ekonomickej aktivity". Medzi najdôležitejšie zdroje zamestnanosti s pôsobnosťou v obci Svederník patria vyššie spomenuté subjekty.

Tabuľka č. 21: Dochádzka obyvateľov bývajúcich v obci Svederník za prácou mimo obec Svederník

odchádzka do obcí	spolu	z toho odvetvie hospodárstva						
		pôdohospodárstvo	priemysel	stavebníctvo	doprava a spoje	obchod hotely, rešt.	verejná správa školstvo, zdravot.	ostatné a nezistené
Dlhé Pole	9	0	5	0	2	0	2	0
Žilina	211	1	59	21	39	14	37	40
ostatné obce v okrese	11	0	3	1	3	0	1	3
odchádzajúci v rámci okresu spolu	231	1	67	22	44	14	40	43
Bytča	6	0	3	0	1	0	1	1
ostatné obce mimo okres	16	0	7	0	4	0	2	3
odchádzajúci do iných okresov spolu	22	0	10	0	5	0	3	4
odchádzajúci do zahraničia	12	0	0	7	0	2	0	3
Úhrn odchádzajúcich za obec	265	1	77	29	49	16	43	50

Zdroj: SODB 2001

Tabuľka č. 22: Dochádzka obyvateľov bývajúcich mimo obec Svederník za prácou do obce Svederník

odchádzka z obcí	spolu	z toho odvetvie hospodárstva						
		pôdohospodárstvo	príemysel	stavebníctvo	doprava a spoje	obchod hotely, rešt.	verejná správa školstvo, zdravot.	ostatné a nezistené
Žilina	23	2	2	3	0	7	8	1
ostatné obce v okrese	19	0	4	2	0	3	4	6
dochádzajúci v rámci okresu spolu	42	2	6	5	0	10	12	7
Kotešová	10	4	2	0	0	2	2	0
ostatné obce mimo okres	11	3	1	0	0	4	2	1
dochádzajúci do iných okresov spolu	21	7	3	0	0	6	4	1
Úhrn dochádzajúcich za obec	63	9	9	5	0	16	16	8

Zdroj: SODB 2001

Z hľadiska dochádzky do zamestnania vykazuje obec Svederník vysoko pasívnu bilanciu – prevláda počet odchádzajúcich za zamestnaním (265 osôb) nad počtom dochádzajúcich za zamestnaním (63 osôb). Väčšina obyvateľov obce dochádza do zamestnania v rámci okresu (231 osôb) a to najmä do Žiliny (čo je pochopiteľné). Žilina nielen ako krajské mesto, ale hlavne ako rýchlo sa rozvíjajúce mesto poskytuje zázemie pre generovanie pracovných príležitostí svojho širokého okolia. Keďže je vzdialené len 10 km (čo predstavuje dochádzku do 20 minút), je pre obyvateľov Svederníka ideálnym dochádzkovým centrom za prácou. Najväčšou skupinou odchádzajúcich je skupina obyvateľov pracujúca v priemysle.

Na druhej strane zas prevádzky ekonomických subjektov s pôsobnosťou na území obce Svederník poskytujú zamestnanie nielen miestnym obyvateľom, ale aj obyvateľom okolitých obcí. Zo Žiliny do Svederníka dochádza 23 obyvateľov. Väčšina dochádzajúcich za prácou do obce Svederník je dochádzajúcich v rámci okresu.

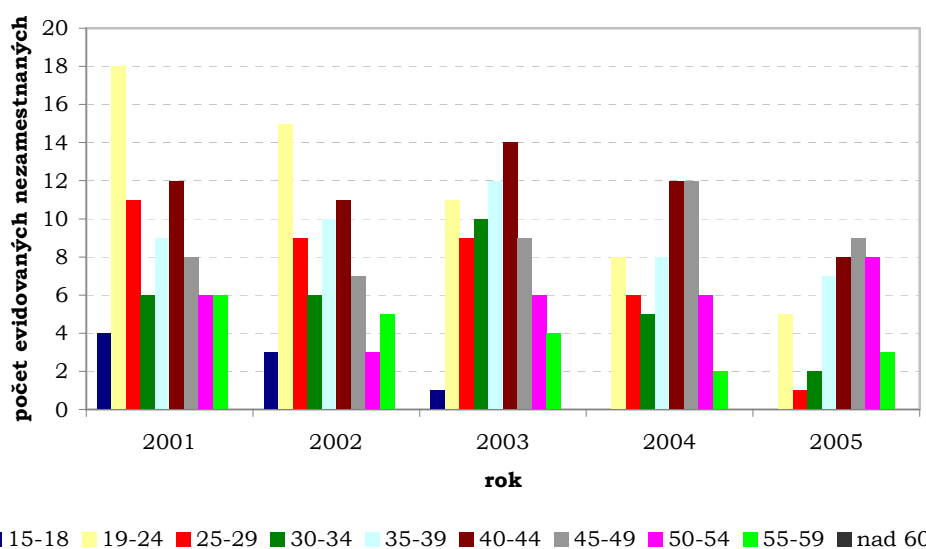
Vývoj počtu nezamestnaných podľa jednotlivých charakteristík uvádzajú nasledovné tabuľky, z ktorých boli následne vyhotovené grafy (pre lepšie znázornenie).

Tabuľka č. 23: Vývoj absolútneho počtu nezamestnaných v obci Svederník podľa dosiahnutého veku

vek	2001	2002	2003	2004	2005
15-18	4	3	1	0	0
19-24	18	15	11	8	5
25-29	11	9	9	6	1
30-34	6	6	10	5	2
35-39	9	10	12	8	7
40-44	12	11	14	12	8
45-49	8	7	9	12	9
50-54	6	3	6	6	8
55-59	6	5	4	2	3
nad 60	0	0	0	0	0

Zdroj: ÚPSVAR Žilina

Graf č. 11: Vývoj počtu nezamestnaných v obci Svederník podľa dosiahnutého veku

Zdroj: ÚPSVAR Žilina

Pozitívnym trendom je znižovanie absolútneho počtu evidovaných nezamestnaných vo všetkých vekových kategóriách. Ku koncu roku 2005 bolo najviac evidovaných nezamestnaných vo vekovej kategórii v rozhraní 45 až 49

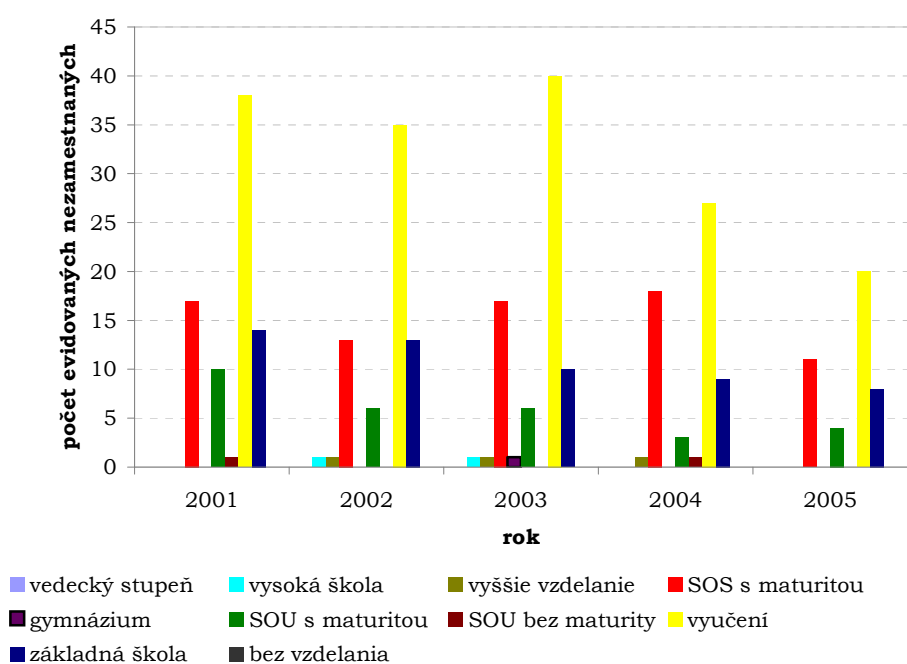
rokov, ktorá nedosahuje ani počet 10 nezamestnaných. Podrobnosti vývoja sú graficky spracované v predchádzajúcom grafe.

Tabuľka č. 24: Vývoj absolútneho počtu nezamestnaných v obci Svederník podľa dosiahnutého vzdelania

dosiahnuté vzdelanie	2001	2002	2003	2004	2005
vedecký stupeň	0	0	0	0	0
vysoká škola	0	1	1	0	0
vyššie vzdelanie	0	1	1	1	0
SOS s maturitou	17	13	17	18	11
gymnázium	0	0	1	0	0
SOU s maturitou	10	6	6	3	4
SOU bez maturity	1	0	0	1	0
vyučení	38	35	40	27	20
základná škola	14	13	10	9	8
bez vzdelania	0	0	0	0	0

Zdroj: ÚPSVAR Žilina

Graf č. 12: Vývoj počtu nezamestnaných v obci Svederník podľa dosiahnutého vzdelania

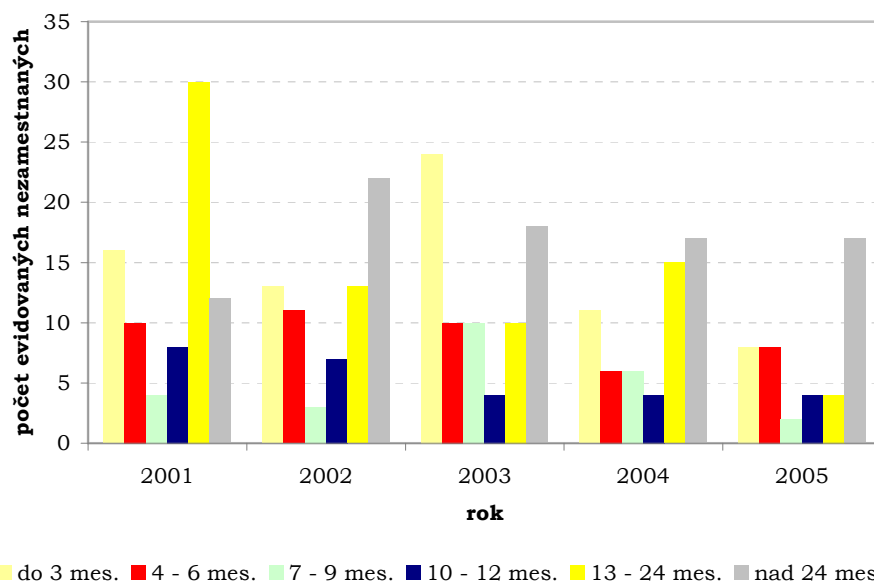
Z hľadiska dosiahnutého vzdelania početnosť v jednotlivých skupinách medziročne poklesáva (za posledné 3 roky), čo je možné hodnotiť v dnešných podmienkach pozitívne. Na druhej strane najväčšie problémy zamestnať sa majú obyvatelia s výučným listom a s ukončenou SOS s maturitou.

Tabuľka č. 25: Vývoj absolútneho počtu nezamestnaných v obci Svederník podľa dĺžky evidencie

doba evidencie	2001	2002	2003	2004	2005
do 3 mes.	16	13	24	11	8
4 - 6 mes.	10	11	10	6	8
7 - 9 mes.	4	3	10	6	2
10 - 12 mes.	8	7	4	4	4
13 - 24 mes.	30	13	10	15	4
nad 24 mes.	12	22	18	17	17

Zdroj: ÚPSVAR Žilina

Graf č. 13: Vývoj počtu nezamestnaných v obci Svederník podľa dĺžky evidencie

Zdroj: ÚPSVAR Žilina

Charakteristika vývoja absolútneho počtu nezamestnaných, podľa dĺžky doby evidencie, vykazuje značne priaznivý trend (pokles počtu nezamestnaných vo všetkých kategóriách). Najviac nezamestnaných je v kategórii nad 24

mesiacov dĺžky evidencie, ktorí majú najväčšie ťažkosti so zaradením sa do pracovného pomeru, z dôvodu straty kontaktu s pracovným prostredím.

5.3 ANALÝZA PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTOV

Ekonomické subjekty sú základné jednotky mikroekonómie. Ide o fyzické, právnické osoby či agregované kategórie ľudí.

Tabuľka č. 26: Rozdelenie ekonomických subjektov pôsobiach v obci Svederník podľa OKEČ

kategória	názov OKEČ-u	počet ekonomických subjektov
A	poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	17
B	rybolov, chov rýb	0
C	ťažba nerastných surovín	0
D	priemyselná výroba	50
E	výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	0
F	stavebníctvo	56
G	veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	82
H	hotely a reštaurácie	16
I	doprava, skladovanie a spoje	15
J	peňažníctvo a poisťovníctvo	1
K	nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	42
L	verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	1
M	školsťvo	7
N	zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0
O	ostatné verejné, sociálne a osobné služby	13
P	súkromné domácnosti s domácim personálom	0
Q	exteritoriálne organizácie a združenia	0

Zdroj: Register organizácií SR k 31.05.2006, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Dominantné postavenie v obci má veľkoobchod a maloobchod, nasledovaný stavebníctvom a priemyselnou výrobou. Z priemyselnej výroby má najväčšie

zastúpenie spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva (23 subjektov) a výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov (19 subjektov).

Tabuľka č. 27: Prehľad ekonomických subjektov pôsobiach v katastri obce
Svederník podľa právnej formy

p.č.	právna forma	počet subjektov
1.	cirkevná organizácia	0
2.	družstvo	1
3.	obec (obecný úrad)	1
4.	organizačná jednotka združenia	0
5.	podnikateľ - fyzická osoba – nezapísaný v OR - podnikajúca súčasne ako samostatne hospodáriaci roľník	1
6.	podnikateľ - fyzická osoba - zapísaný v OR	0
7.	podnikateľ - fyzická osoba - nezapísaný v OR	97
8.	rozpočtová organizácia	1
9.	samostatne hospodáriaci roľník – nezapísaný v OR	6
10.	slobodné povolanie – fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona	1
11.	spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	3
12.	spoločnosť s ručením obmedzeným	8
13.	zahraničná osoba, fyzická osoba s bydliskom mimo územia SR	0
14.	združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)	3
spolu		122

Zdroj: Register organizácií SR k 31.05.2006, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Z hľadiska právnej formy, väčšinové postavenie v obci (podľa počtu), majú podnikatelia (fyzické osoby nezapísané v OR). V katastri obce naďalej pôsobí 8 spoločností s ručením obmedzeným. 6 ekonomických subjektov je vedených ako samostatne hospodáriaci roľník. Ostatné ekonomické subjekty podľa právnej formy nedosahujú (počtom subjektov) zastúpenie väčšie ako 3.

Tabuľka č. 28: Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce
Svederník podľa ročného obratu

p.č.	výška ročného obratu v mil. Sk	počet subjektov
1.	menej ako 0	0
2.	0 – 0,9	44
3.	1 – 1,9	5
4.	2 – 3,9	3
5.	4 – 4,9	0
6.	5 – 9,9	1
7.	10 – 19	0
8.	20 – 29	1
9.	30 – 39	0
10.	40 – 49	0
11.	nezistené	68
spolu		122

Zdroj: Register organizácií SR k 31.05.2006, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obec sa z tohto hľadiska vyznačuje viacerými menšími ekonomickými subjektmi (44 subjektov s ročným obratom do 1 milióna Sk). Do 10 miliónov Sk ročného obratu vykazuje ďalších 9 subjektov. Pri jednom subjekte výška ročného obratu spadá do rozmedzia 20 – 29 miliónov Sk. Pri 68 ekonomických subjektoch sa nepodarilo zistiť údaj o výške ročného obratu.

Tabuľka č. 29: Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce
Pohronský Ruskov podľa počtu pracovníkov

p.č.	počet pracovníkov	počet subjektov
1.	nezistené	36
2.	0	59
3.	1	17
4.	2	0
5.	3 – 4	3
6.	5 – 9	3
7.	10 – 19	2
8.	20 – 24	1
9.	25 – 49	1

p.č.	počet pracovníkov	počet subjektov
10.	50 – 99	0
11.	100 -	0
spolu		122

Zdroj: Register organizácií SR k 31.05.2006, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Rovnako aj z hľadiska počtu zamestnancov v obci pôsobia najmä malé ekonomické subjekty (t.j. do 20 zamestnancov). Takýchto je v obci celkom 84. Najväčším zamestnávateľom v obci je Krimex, s.r.o. (do 50 zamestnancov). Pri 36 subjektoch nebol dostupný údaj o počte zamestnancov.

*Tabuľka č. 30: Prehľad ekonomických subjektov pôsobiacich v katastri obce
Svederník podľa druhu vlastníctva*

p.č.	druh vlastníctva	počet subjektov
1.	družstevné	1
2.	medzinárodné s prevažujúcim súkromným sektorom	1
3.	medzinárodné s prevažujúcim verejným sektorom	0
4.	súkromné tuzemské	115
5.	štátne	1
6.	vlastníctvo územnej samosprávy	1
7.	vlastníctvo združení, politických strán a cirkví	3
8.	zahraničné	0
9.	zatiaľ nezistené	0
10.	zmiešané	0
spolu		122

Zdroj: Register organizácií SR k 31.05.2006, INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

5.4 HOSPODÁRENIE OBCE

K 31. 12. 2005 obec disponovala hmotným majetkom v celkovej hodnote 5 602 000 Sk, pozemkami v celkovej hodnote 309 000 Sk, stavbami v celkovej hodnote 3 521 000 Sk a ostatným majetkom v hodnote 5 711 000 Sk. Za obdobie posledných 5 rokov dochádza k neustálemu narastaniu príjmov obce, z ktorých 100% tvoria bežné príjmy. Samozrejme dochádza aj k zvyšovaniu výdavkov, na ktorých sa bežné výdavky podieľajú 97% a kapitálové výdavky 3%. Avšak šetrné zaobchádzanie s prostriedkami má za následok, že obec za posledných päť rokov hospodári s prebytkom.

Tabuľka č. 31: Prehľad hospodárenia obce v období 2001 – 2005 v mil. Sk

	2001	2002	2003	2004	2005
bežné príjmy	3,691	4,832	4,913	5,040	6,028
kapitálové príjmy	0	0	0	0	0
príjmy spolu	3,691	4,832	4,913	5,040	6,028
bežné výdavky	3,608	3,340	4,064	4,200	4,509
kapitálové výdavky	0	1,126	0,659	0,331	0,140
výdavky spolu	3,608	4,466	4,723	4,531	4,649
prebytok/deficit	0,083	0,366	0,190	0,509	1,379

Zdroj: obec Svederník

6 KULTÚRA A CESTOVNÝ RUCH

Kultúrne dedičstvo obce Svederník reprezentuje najmä zachovalé historické jadro, ktoré pre svoje urbanisticko-priestorové hodnoty bolo navrhnuté na vyhlásenie za vidiecku pamiatkovú zónu. Toto jadro tvoria obytné domy zo začiatku 20 storočia so sedlovou strechou, podlomenicou a hálkou. Pavlače domov mali ornamentálne vyrezávaný parapet a vyčnievajúce konce krokiev. Na fasádach murovaných domov sa sporadicky zachovali zvyšky náznakov geometrickej plastickej úpravy. Historické jadro svojou prítomnosťou dotvárajú objekty, ktoré sú evidované aj v Súpise pamiatok na Slovensku. Dominantou sa stala Kaplnka Panny Márie zo začiatku 20 storočia so štvorcovým pôdorysom, polkruhovým uzáverom, rovným stropom a predstavanou vežou. Na miernom svahu vedľa kaplnky je novopostavená Zvonica, pôvodne ľudová kamenná stavba krytá ihlancovou strechou so šindľom. Miestnu typológiu dotvára skupina murovaných pivníc so sedlovými strechami.

V linii hraníc severného okraja riešeného územia boli v Marčeku lokalizované archeologické nálezy zo žiarového pohrebiska lužickej kultúry z mladšej doby bronzovej (1250 – 700 p.n.l.) a sídliska z mladšej doby železnej (400 p.n.l. – 0 n.l.). Objektmi zvýšenej pamiatkovej pozornosti sú v tejto miestnej časti Svederníka: kúria, krypta, zvonica, areál dreveníc vo východnej časti Marčeka.

K spoločenským podujatiam konaným v obci Svederník je možné začleniť oslavy výročia založenia obce (15. 9. 2006), športový deň detí (1. 9. 2006) a stretnutie so seniormi obce (19. 11. 2006).

Prelomovým v oblasti cestovného ruchu (nielen) sa stal rok 1989, ktorý znamenal hlavne privatizáciu zariadení cestovného ruchu, čím sa vytvorilo konkurenčné prostredie, potrebné pre zlepšenie stále málo kvalitných služieb. Otvorili sa hranice, postupne zanikali aj ekonomické obmedzenia. Z týchto

dôvodov sa rozvoj zahraničného cestovného ruchu stal dynamickejšim ako rozvoj domáceho cestovného ruchu, čo sa odzrkadlilo aj na vyššom podiele dovolenkujúcich v zahraničí ako doma.

Privatizáciou a vytvorením konkurenčného prostredia sa cestovný ruch začal rozvíjať na princípoch liberálnej trhovej ekonomiky. Štát ho prestal riadiť direktívne. Zmenila sa jeho štruktúra, najmä postupným stenčovaním viazaného cestovného ruchu (rekreačné pobyty v rámci odborových a mládežníckych organizácií).

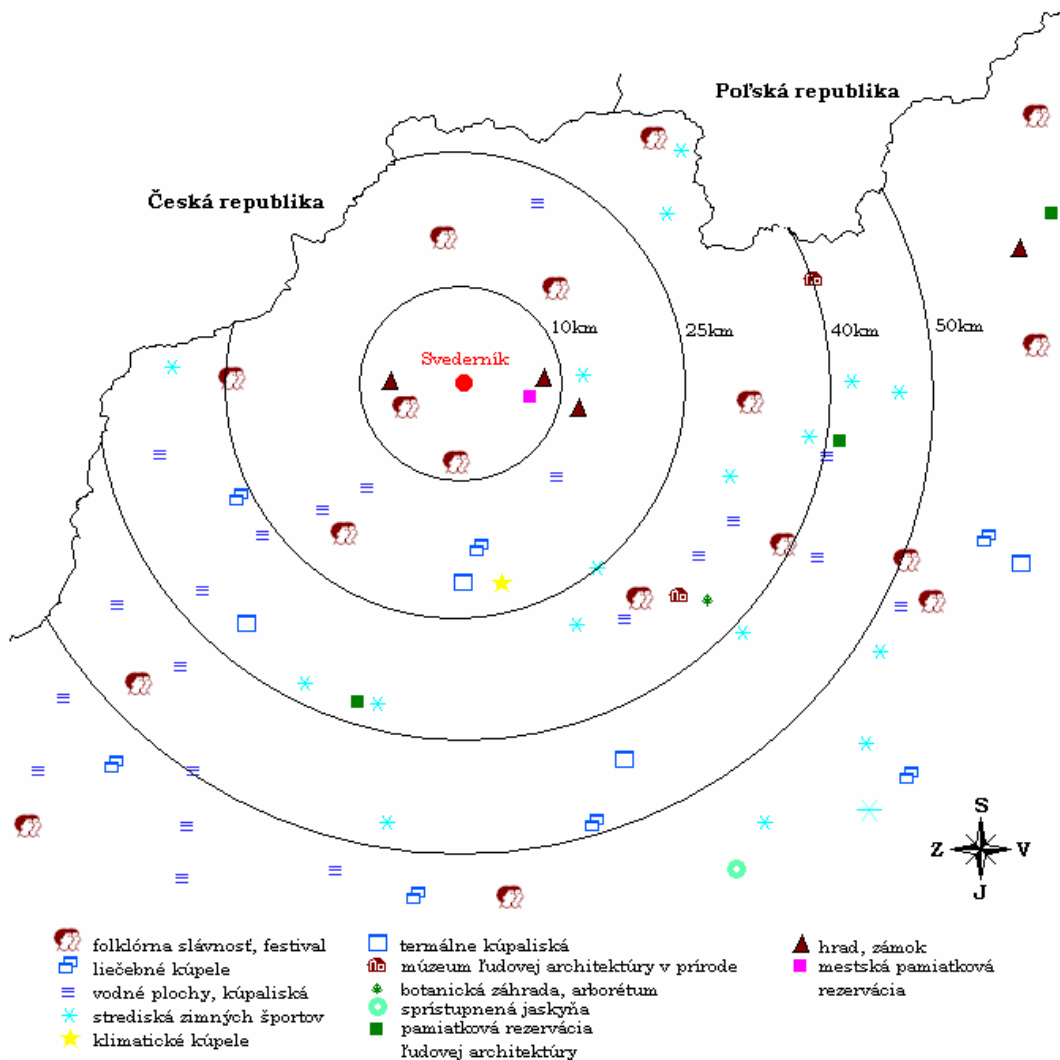
Na Slovensku sa v súčasnosti úplne nedoceňuje sociálny, kultúrny, politický a hospodársky význam cestovného ruchu.

Na návrh Ministerstva hospodárstva SR bola v rokoch 2003 až 2004 vypracovaná nová Regionalizácia cestovného ruchu v SR. Na základe nej bolo územie SR rozdelené do 21 regiónov. Z hľadiska tejto regionalizácie obec Svederník spadá do Severopovažského regiónu, ktorý je z hľadiska významu charakterizovaný ako národný s vynikajúcimi podmienkami najmä pre zimný horský turizmus.

Najväčším potenciálom obce Svederník, determinujúcim rozvoj cestovného ruchu, je nepochybne jeho poloha. Na jednej strane poloha vo vzťahu k Javorníkom, na druhej strane poloha vo vzťahu k považskej rozvojovej osi (k mestu Žilina a jeho spádového územia). Z hľadiska zahraničného cestovného ruchu je významnou aj poloha v blízkosti hraníc s Českou republikou (eventuálne s Poľkou republikou). Najväčším nedostatkom je však chýbajúca infraštruktúra a služby.

Pre potreby budúceho rozvoja obce Svederník v oblasti cestovného ruchu je potrebné poznať možnosti využitia v tejto oblasti v širšom okolí obce. Pre priblíženie možností bola vytvorená nasledujúca schéma, ktorá na princípe zonácie oboznamuje s turistickými, kultúrno-historickými (ale aj inými) atrakciami dostupnými z obce Svederník. Pri tejto zonácii sa zohľadňovala najmä ich dostupnosť (časová, resp. vzdialenostná). Okolie obce Svederník poskytuje veľmi dobré možnosti kultúrneho, športového ale aj voľnočasového využitia. Zastúpenie atrakcií spĺňa predpoklady celoročného uspokojenia požiadaviek účastníkov cestovného ruchu.

Obrázok č. 25: Zónové členenie využitia v oblasti cestovného ruchu s východiskom v obci Svederník

Zdroj: Zemepisný atlas Slovenskej republiky, 2003

Z kultúrno-historických pamiatok okolia obce sú najväčším lákadlom hrady a zámky (Bytčiansky hrad – národná kultúrna pamiatka, Budatínsky zámok, hrad Strečno a Oravský Podzámok), múzeá ľudovej architektúry v prírode (Martin, Vychylovka, Zuberec). Veľmi hodnotnými z hľadiska pamiatok a ľudovej architektúry sa stali: mestská pamiatková rezervácia Žilina s 55 pamiatkami a pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry Čičmany, Vlkoš a Podbiel. Rozmanitosť atraktivít cestovného ruchu dotvárajú vodné plochy a kúpaliská, strediská zimných športov, termálne kúpaliská, kúpele a folklórne slávnosti

7 KOMPLEXNÁ SWOT ANALÝZA

Analytická časť PHSR je uzatvorená SWOT analýzami oblastí podmieňujúcich život a rozvoj obce, z ktorých sa vychádzalo pri stanovovaní stratégie rozvoja obce pre obdobie nasledujúcich 10-tich rokov.

Princípom SWOT (Strong, Weak, Opportunities, Threats) analýzy je jednoduchá, výstižná, vyčerpávajúca a objektívny charakteristika silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození ďalšieho rozvoja akéhokoľvek subjektu, či organizácie. Silné stránky predstavujú vnútorné komparatívne a konkurenčné výhody pre rôzne typy rozvojových aktivít, ktoré majú na rozvoj regiónu jednoznačne pozitívny vplyv. Slabé stránky sú reprezentované vnútroregionálnymi podmienkami a predpokladmi s limitujúcim až brzdiacim vplyvom na rozvoj regiónu. Príležitosti a ohrozenia zahrňujú charakteristiku vonkajších faktorov, ktoré ovplyvňujú vnútorné prostredie regiónu. Pri SWOT analýze sa zohľadňujú ich pravdepodobné účinky na transformáciu ekonomiky a sociálneho prostredia regiónu. Príležitosti sú vonkajšie faktory s pozitívnym a ohrozenia s negatívnym vplyvom na ďalší rozvoj regiónu.

Pri stanovení silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození je potrebné zohľadňovať aj globálne faktory (legislatívne úpravy, sociálne a ekonomické zmeny, demografický vývoj, stupeň napojenia regionálnej infraštruktúry na medzinárodnú sieť a i.). Evaluačnými faktormi SWOT analýzy sú poloha, kľúčové hospodárske odvetvia, dopravná infraštruktúra, občianska vybavenosť, školstvo, kultúra, cestovný ruch a životné prostredie. Faktory sú zoskupené do 4 prioritných oblastí:

- ☒ priemysel a služby,
- ☒ poľnohospodárstvo a vidiek,
- ☒ infraštruktúra a životné prostredie,
- ☒ ľudské zdroje.

a 3 podoblastí:

- ☒ oblasť cestovného ruchu, športu, kultúry, histórie a tradícií,
- ☒ sociálna oblasť
- ☒ oblasť cezhraničnej, transnacionálnej a interregionálnej spolupráce

7.1 PRIEMYSEL A SLUŽBY

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ priaznivá sektorová skladba hospodárstva ☑ početné zastúpenie živnostníkov a drobných remeselníkov ☑ mobilita pracovnej sily ☑ zvyšujúca sa vzdelanostná a kvalifikačná úroveň obyvateľov ☑ vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku (58%) ☑ environmentálne priaznivo orientovaná priemyselná produkcia ☑ dostatočná kapacita drevnej hmoty ☑ výhodná dopravná poloha v podmienkach SR (hlavný slovenský dopravný koridor – Bratislava – Žilina – Košice) aj v podmienkach Európy (európsky multimodálny koridor Va) ☑ pomerne vysoká miera finalizácie výrobkov 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ nízky miera poskytovania služieb (najmä tých, ktoré podmieňujú rozvoj cestovného ruchu – stravovanie, ubytovanie) ☑ slabá informovanosť o podmienkach podnikania a možnosti lokalizácie investícií ☑ nízky objem investičného kapitálu ☑ nedostatočná adaptácia na podmienky trhového hospodárstva ☑ útlm drevospracujúceho priemyslu, nedostatočné zhodnocovanie drevnej hmoty (spracovanie dreva ako polotovaru) ☑ nízka miera poskytovania služieb ☑ nedostatok finančných prostriedkov na nákup moderných technológií a na rozšírenie výroby vo výrobných podnikoch
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ možnosť uplatnenia sa podnikov na nadregionálnom i nadnárodnom trhu (blízkosť českého a poľského trhu) ☑ podpora malého a stredného podnikania za vytvorenia vhodných podmienok ☑ spolupráca (združovanie) s okolitými obcami za účelom zvýšenia objemu investičného kapitálu (rozvoja ekonomického potenciálu) ☑ využitie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ ☑ kooperácia samosprávy (okolitých samospráv) so vzdelávacími inštitúciami za účelom synchronizácie vo vzťahu k trhu práce (budúcemu rozvoju obce – širšieho regiónu) ☑ vstup zahraničného kapitálu 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ ☑ nízky objem investícií smerujúcich do rozvoja ☑ nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov ☑ obmedzujúce legislatívne a ochranárske opatrenia (podpory podnikov, pri ťažbe drevnej hmoty, vodohospodárska ochrana) ☑ nedostatočná podpora malých a stredných podnikov zo strany štátu

7.2 POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ dlhoročná tradícia v oblasti záhradníctva ☑ potenciál využitia lesov pre rekreačné a zdravotno-liečebné účely ☑ predpoklady pre revitalizáciu a rozvoja agroturistiky ☑ vhodné podmienky pre chov oviec a hovädzieho dobytku ☑ tradícia v oblasti chovu hospodárskych zvierat (PD Svederník, LKV – chov hospodárskych zvierat) ☑ možnosť spracovania produktov poľnohospodárskej výroby (prítomnosť konzervárne, spracovanie mäsa) ☑ vysoká miera podnetov pre realizáciu IBV v obci ☑ vhodné podmienky pre nové biotechnológie a rozšírenie produkcie ekologicky nezávadných potravín ☑ potenciál charakterizácie obce prostredníctvom doplnkovej architektúry (pivnice, strechy domov, drevenice) 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ nevhodný poľnohospodársky potenciál pre rozvoj veľkovýrobného poľnohospodárstva ☑ útlm poľnohospodárskej výroby ☑ technologická a technická zaostalosť agrosektoru ☑ nízka úroveň participácie obyvateľstva na rozvoji obce (znižovanie identity obyvateľov s obcou)
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ realizácia agroenvironmentálnych programov so zachovaním miestnych špecifik ☑ koordinácia rozvoja za spoluúčasti vedecko-výskumných, vzdelávacích a poradenských inštitúcií ☑ aktivizácia miestneho obyvateľstva do rozvoja ☑ využívanie nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov EÚ na realizáciu rozvojových programov ☑ poloha v rámci euroregiónu Beskydy ☑ decentralizácia právomocí na miestne samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ vysoká úroveň (a stále sa zvyšujúca) chalupníckeho typu rekreácie ☑ zmena vo fiškálnej decentralizácii štátu ☑ ochranné ekologické a urbanistické obmedzenia územia ☑ zmena v legislatíve a možnostiach čerpania prostriedkov z EÚ a štátneho rozpočtu

7.3 ĽUDSKÉ ZDROJE

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ dlhodobý migračný prírastok obyvateľov ☑ priaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľov ☑ mobilita ekonomicky aktívneho obyvateľstva 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ súčasná veková štruktúra obyvateľov ☑ spomaľovanie reprodukcie (znižovanie pôrodnosti) ☑ dlhodobý prirodzený úbytok obyvateľov ☑ nízka miera stimulácia samovzdelávania obyvateľov ☑ znižovanie identity obyvateľov s obcou ☑ decentralizácia právomocí na miestne samosprávy
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ podpora rozvoja podnikateľských aktivít a vytváranie nových pracovných príležitostí ☑ posilnenie participácie obyvateľstva na miestnej a regionálnej politike ☑ implementácia vzdelávacích programov pre problémové sociálne skupiny ☑ implementácia programov štrukturálnej politiky EÚ v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a vzdelávania ☑ implementácia podporných opatrení pre rozvoj bytovej výstavby, vytvorenie fungujúceho trhu s bytmi ☑ nastupujúca decentralizácia bývania obyvateľov do únosnej dochádzkovej vzdialenosti okolo ťažísk osídlenia (suburbánna zóna Žiliny) 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ náročnosť starostlivosti o seniorov ☑ chýbajúce prostriedky na podporu bytovej výstavby, ktorá by podporila pozitívny demografický vývoj

7.4 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ výhodná dopravná poloha v podmienkach SR (hlavný slovenský dopravný koridor – Bratislava – Žilina – Košice) aj v podmienkach Európy (európsky multimodálny koridor Va) ☑ priame dopravné napojenie na centrum žilinskej aglomerácie ☑ intenzita autobusových spojov medzi obcou a spádovými centrami (Žilina a Bytča) ☑ poloha priamo na Vážskej cyklomagistrále ☑ vyhovujúci stav občianskej vybavenosti vzhľadom na súčasný počet obyvateľov ☑ rozmanitosť funkčného využitia územia obce (bývanie, výroba, poľnohospodárstvo, rekreácia) ☑ 100% elektrifikácia obce ☑ plynifikácia obce ☑ potenciál centrálne riadeného zásobovania teplom na báze spaľovania drevnej hmoty (štiepky) ☑ centrálne zásobovanie pitnou vodou ☑ zavedený separovaný zber odpadu ☑ prítomnosť plôch verejnej zelene v intraviláne obce ☑ stredný až vysoký stupeň ekologickej stability strednej a severnej časti obce (vysoká biodiverzita) ☑ chránené lípy na území obce 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ územná nekompaktnosť sídelného útvaru ☑ nedostatočná (nevhodná) realizácia statickej automobilovej dopravy na území obce (najmä v náväznosti na prvky občianskej vybavenosti) ☑ morálne a fyzicky zastarané zastávky autobusovej dopravy ☑ nevhodne riešená dostupnosť zastávok autobusovej dopravy (vzhľadom na jestvujúcu zástavbu) ☑ nevyhovujúci stav v realizácii pešej dopravy (konflikt pešieho pohybu a cestnej dopravy) ☑ absencia odvádzania a zneškodňovania odpadových a splaškových vôd (absencia kanalizácie) ☑ nízky až veľmi nízky stupeň ekologickej stability južnej časti územia obce ☑ stresové javy vyskytujúce sa na území obce (hluková záťaž, úpravy vodného toku Váhu) ☑ smrekové monokultúry lesného fondu ☑ plochy postihnuté eróziou a erózií náchylné plochy ☑ prítomnosť expanzívnych a inváznych druhov rastlín ☑ znečisťovanie vodných tokov únikmi zo septikov a žump
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ dobudovanie diaľničného spojenia Bratislava – Žilina ☑ zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov ☑ nárast kompetencií samosprávy ☑ využívanie podporných prostriedkov fondov EÚ ☑ nadobúdanie významu cyklistickej dopravy a cykloturistiky ☑ spolupráca na mikroregionálnej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ nedostatočné finančné zdroje na dobudovanie alebo rekonštrukciu technickej infraštruktúry ☑ rast investičných nákladov na vybudovanie alebo rekonštrukciu technickej infraštruktúry ☑ mobilné zdroje znečistenia ovzdušia (automobilová doprava) ☑ znečisťovanie ovzdušia súvisiace s diaľkovým prenosom imisií a blízkosťou žilinskej aglomerácie

7.5 OBLASŤ CESTOVNÉHO RUCHU, ŠPORTU, KULTÚRY, HISTÓRIE A TRADÍCIÍ

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ potenciál na rozvoj agroturistiky a netradičných foriem cestovného ruchu ☑ potenciál pre rozvoj turizmu (Javorníky), cykloturistiky (cyklotrasa Dlhopoľskou dolinou napojená na Vážsku cyklomagistrálu), popr. vodnej turistiky ☑ multikultúrna prihraničná oblasť ☑ organizovanie každoročných obecných osláv ☑ vhodné podmienky na rozvoj zimných športov (najmä bežkovanie – bežecký areál) ☑ kultúrny dom 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ chýbajúca kapacita ubytovacích a stravovacích zariadení ☑ chýbajúci informačný servis ☑ slabo rozvinutý cestovný ruch ☑ nízka úroveň propagácie tradícií ako aj samotnej obce ☑ nízka kapacita kultúrneho domu pre realizáciu kultúrno-spoločenských podujatí ☑ absencia voľne prístupných priestorov a upravených verejných priestranstiev pre voľnočasové aktivity a stretávanie detí, mládeže ☑ absencia športových zariadení priamo v obci
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ potenciál pre poznávací, relaxačný, prípadne liečebný pobyt ☑ kultúrno-historický potenciál ☑ priestorový potenciál rozvoja športovo-rekreačných plôch ☑ spolupráca so subjektami z oblasti cestovného ruchu ☑ regionálna spolupráca okolitých samospráv ☑ kooperácia so samosprávami vyššej hierarchickej úrovne ☑ sponzoring organizovania kultúrnych a športových podujatí ☑ možnosť získania podporných prostriedkov z fondov EÚ ☑ efektívna propagácia ☑ partnerstvá (združenia) na rozvoj tradícií 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ posun priorít spoločnosti od tradícií ku konzumnému spôsobu kultúrneho vyžitia ☑ nízka úroveň podpory tradícií a kultúry zo strany štátu a VÚC ☑ nedostatok finančných prostriedkov

7.6 SOCIÁLNA OBLASŤ (VZDELÁVANIE, ZDRAVOTNÍCKA STAROSTLIVOSŤ, PRVKY SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ prevádzkovanie opatrovateľskej služby ☑ prevádzkovanie materskej škôlky a osobitnej školy internátnej ☑ dobrá dostupnosť zdravotníckych zariadení (špecifických) ☑ zriadená knižnica 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ absencia záujmových združení (spolkov) ☑ absencia vzdelávacích aktivít
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ spolupráca s okolitými samosprávami a podnikateľskými subjektmi za účelom poskytovania sociálnych služieb ☑ možnosť získania finančných prostriedkov prostredníctvom fondov EÚ ☑ zriadenie centra sociálnych služieb ☑ potenciál rozvoja sociálnych a komunitných aktivít 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ nárast počtu obyvateľov vo vyšších vekových kategóriách ☑ nežiaduci vplyv javov na deti a mládež (alkohol, drogy)

7.7 CEZHraničná, TRANSNACIONÁLNA A INTERREGIONÁLNA SPOLUPRÁCA

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☑ územná príslušnosť v euroregióne Beskydy ☑ jazyková bezbariérnosť vo vzťahu k Českej republike ☑ potenciál pre rozvoj cezhraničnej spolupráce 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ absencia nadregionálneho združenia ☑ nedostatočná znalosť cudzích jazykov u širokej skupiny obyvateľstva ☑ prírodná bariéra v podobe Javorníkov ☑ absencia komplexného informačného systému
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☑ zvýšená podpora zo strany EÚ a štátu pre oblasť cezhraničnej spolupráce ☑ vytváranie bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov na úrovni verejného aj súkromného sektora ☑ podpora výmenných pobytov a vzdelávacích programov ☑ cezhraničné kultúrne a spoločenské podujatia 	<ul style="list-style-type: none"> ☑ rozdielnosť legislatívnych noriem a foriem cezhraničnej podpory v Českej, Poľskej a Slovenskej republike ☑ útlm podpory euroregiónov ☑ strata záujmu o jednotlivé formy spolupráce

8 STRATÉGIA ROZVOJA ÚZEMIA OBCE

Pre potreby tohto programu sa stratégiou rozumie vymedzenie základných dlhodobých cieľov a prijatie smerov rozvoja, ako aj alokáciu zdrojov nevyhnutných na dosiahnutie týchto cieľov.

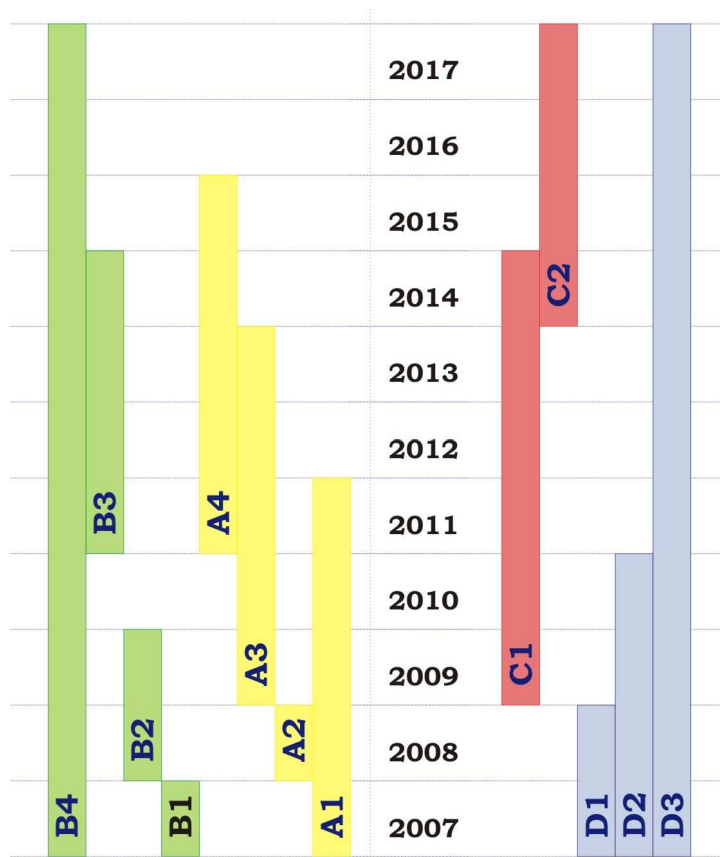
oblasť	cieľ/aktivita	zodpovedá	časový horizont	možné zdroje financovania
A. INFRAŠTRUKTÚRA	A1 Vybudovanie kanalizačnej siete s napojením na ČOV <ul style="list-style-type: none"> ☒ vysporiadanie pozemkov s trvalým záberom ☒ technická príprava stavby ☒ získanie nenávratného finančného príspevku ☒ realizácia stavebných prác ☒ spustenie do prevádzky 	obec, Severoslovenská vodárenská spoločnosť	2007 – 2011	☒ štrukturálne fondy EÚ ☒ kohézny fond
	A2 Výstavba nových autobusových zástaviek <ul style="list-style-type: none"> ☒ spracovanie projektovej dokumentácie ☒ vlastnícke vysporiadanie pozemkov ☒ územné a stavebné konanie ☒ realizácia stavby 	obec	2008	☒ vlastné zdroje obce
	A3 Rekonštrukcia a výstavba chodníkov <ul style="list-style-type: none"> ☒ spracovanie štúdie siete chodníkov ☒ spracovanie projektovej dokumentácie ☒ vlastnícke vysporiadanie pozemkov ☒ územné a stavebné konanie ☒ realizácia stavby 	obec	2009 – 2013	☒ štrukturálne fondy EÚ ☒ vlastné zdroje pre kofinancovanie

oblasť	cieľ/aktivita	zodpovedá	časový horizont	možné zdroje financovania
B CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA	A4 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci <ul style="list-style-type: none"> ☒ spracovanie projektovej dokumentácie ☒ stavebné konanie ☒ realizácia stavby 	obec	2011 – 2015	☒ štrukturálne fondy EÚ ☒ vlastné zdroje pre kofinancovanie
	B1 Vytvorenie funkčného systému cezhraničnej spolupráce <ul style="list-style-type: none"> ☒ vyhľadanie partnerských obcí v Českej republike a Poľsku ☒ vytvorenie spoločného združenia s jasne definovanými cieľmi spolupráce 	obec, obce regiónu	2007	☒ vlastné zdroje obce
	B2 Vybudovanie turistického informačného systému cezhraničnej oblasti <ul style="list-style-type: none"> ☒ spracovanie technickej štúdie pre definovanie úlohy informačného systému ☒ realizácie výstavby turistického informačného systému ☒ pravidelná aktualizácia informácií 	cezhraničné združenie	2008 – 2009	☒ zdroje programu cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA ☒ zdroje EHP ☒ vlastné zdroje obcí pre kofinancovanie
	B3 Napojenie obce na cykloturistickú sieť Vážska cyklomagistrála <ul style="list-style-type: none"> ☒ príprava projektovej dokumentácie ☒ vlastnícke vysporiadanie pozemkov ☒ územné a stavebné konanie ☒ realizácia výstavby cyklotrás 	obec	2011 – 2014	☒ zdroje programu cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA ☒ zdroje EHP ☒ vlastné zdroje obcí pre kofinancovanie

oblasť	cieľ/aktivita	zodpovedá	časový horizont	možné zdroje financovania
	B4 Spoločné kultúrno-spoločenské podujatia regiónu <ul style="list-style-type: none"> ☑ definovanie spoločných kultúrno-spoločenských aktivít ☑ definovanie kalendára spoločných podujatí ☑ marketingová propagácia podujatí a regiónu 	obec, regionálne združenie	2008 – 2017	<ul style="list-style-type: none"> ☑ zdroje programu cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA ☑ vlastné zdroje obcí
C. KULTÚRA A ŠPORT	C1 Vybudovanie športovísk <ul style="list-style-type: none"> ☑ spracovanie štúdie riešenie priestoru pre športové využitie ☑ vlastnícke vysporiadanie pozemkov ☑ spracovanie projektovej dokumentácie ☑ územné a stavebné konanie ☑ realizácia stavby 	obec	2009 – 2014	<ul style="list-style-type: none"> ☑ vlastné zdroje obce ☑ zdroje z národných grantov ☑ zdroje EHP
	C2 Rozšírenie kapacity kultúrneho domu <ul style="list-style-type: none"> ☑ spracovanie projektovej dokumentácie ☑ stavebné konanie ☑ realizácia stavby 	obec	2014 – 2017	<ul style="list-style-type: none"> ☑ štrukturálne fondy EÚ ☑ vlastné zdroje pre kofinancovanie
D. ĽUDDIA	D1 Internet pre každého <ul style="list-style-type: none"> ☑ vybudovanie počítačovo-internetovej miestnosti pre obyvateľov ☑ možnosti pre lacné individuálne pripojenie obyvateľov do internetu 	obec	2007 – 2008	<ul style="list-style-type: none"> ☑ štrukturálne fondy EÚ ☑ národné granty ☑ vlastné zdroje

oblasť	cieľ/aktivita	zodpovedá	časový horizont	možné zdroje financovania
	D2 Rekvalifikácia = cesta k novým možnostiam <ul style="list-style-type: none"> ☒ vytváranie partnerstva obec a ekonomických subjektov ☒ realizácia cielene zameraných rekvalifikačných kurzov 	obec, ÚPSVAR, ekonomické subjekty	2007 – 2010	☒ zdroje ESF ☒ vlastné zdroje pre kofinancovanie
	D3 Osveta mládeže <ul style="list-style-type: none"> ☒ realizácia voľnočasových aktivít pre deti a mládež 	obec	2007 – 2017	☒ vlastné zdroje

8.1 ČASOVÝ HARMONOGRAM STRATÉGIE ROZVOJA OBCE 2007 - 2017

9 NADREGIONÁLNE STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Strategické dokumenty obsahovo prinášajú rozvojové koncepcie, plány, programy a návrhy, ktoré sa zameriavajú na jednotlivé rozvojové oblasti. V zmysle členenia legislatívnej úrovne je aj v strategických dokumentoch uplatnený princíp hierarchie.

Nadregionálne strategické dokumenty, z ktorých sa vychádzalo pri formulácii vízie obce, je možné zaradiť podľa územia pôsobnosti:

Žilinský samosprávny kraj

1) **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja.**

Je strednodobý programový dokument, ktorým samosprávny kraj plní úlohu starostlivosti o všestranný rozvoj spravovaného územia a potreby jeho

obyvateľov. Na jeho základe sa realizuje rozvoj regiónu a jeho cieľom je prispieť k vyváženému sociálno-ekonomickému rozvoju Žilinského kraja a k znižovaniu regionálnych disparít.

Pri tvorbe programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády SR a princípy regionálnej politiky EÚ. V dokumente je definovaná vízia, rámcová predstava o tom, aký by mal byť Žilinský kraj v horizonte 10 – 15 rokov, definuje strategické a špecifické ciele, priority a opatrenia pre vytvorenie podmienok pre ekonomický rozvoj regiónu schopného efektívne využívať všetky (prírodné, kultúrne, finančné a ľudské) zdroje za zachovania zdravého životného prostredia.

2) Analýzy a koncepcie rozvoja cestovného ruchu v Žilinskom samosprávnom kraji.

V tomto dokumente je načrtnutá základná línia smerovania cestovného ruchu v Žilinskom kraji a základná línia podpory rozvoja cestovného ruchu spolu s definovaním parciálnych cieľov na najbližšie obdobie.

Tento koncepčný dokument Žilinského kraja sa môže používať aj ako metodické usmernenie pre tvorbu obecných rozvojových koncepcií cestovného ruchu, ako aj pre plánovanie strategických zámerov subjektov pôsobiacich v cestovnom ruchu.

3) Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja

Vychádza z cieľa vytvoriť predpoklady na zabezpečenie trvalého súladu všetkých prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt územia, najmä so zreteľom na starostlivosť o životné prostredie a ochranu jeho hlavných zložiek – pôdy, vody a ovzdušia. Územný plán koordinuje záujmy štátu so záujmami obcí, podnikateľských a iných subjektov a vytvára nadmiestnu súhrnnú koncepciu pre usporiadanie, využívanie a rozvoj územia. Sleduje nasledovné vybrané ciele:

- vyvážený socio-ekonomický rozvoj regiónu,
- zodpovedné a riadené využívanie prírodných zdrojov,
- ochranu životného prostredia,
- optimalizáciu technickej a dopravnej infraštruktúry,
- a ďalšie.

Ďalšie nadregionálne strategické dokumenty

- Koncepcia sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva v Žilinskom samosprávnom kraji
- stanovy a rokovací poriadok Euroregiónu Beskydy
- program cezhraničnej spolupráce INTERREG SR-PL, INTERREG SR-ČR
- a ďalšie.

10 NÁRODNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Národné strategické dokumenty predkladajú rozvojové koncepcie, plány programy a návrhy politík, ktoré sa zameriavajú na jednotlivé rozvojové oblasti s pôsobením na celom území SR. Dokumenty s celoštátnou pôsobnosťou, z ktorých sa vychádzalo pri stanovovaní strategických cieľov, sú nasledovné:

Základným strategickým dokumentom Slovenskej republiky je **Národný strategický referenčný rámec (NSRR)**, ktorý stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovacom období 2007-2013 v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva.

NSRR predstavuje súhrnný dokument, ktorý definuje a spája relevantné prvky stratégií EÚ, štátu, sektorov a regiónov s cieľom zabezpečenia maximálnej efektívnosti pri napĺňaní vízie a dosiahnutí strategického cieľa NSRR do roku 2013. základná stratégia je následne rozpracovaná prostredníctvom jednotlivých operačných programov, z ktorých sú pre naše potreby relevantné:

- Regionálny operačný program,
- Operačný program Životné prostredie,
- Operačný program Doprava,
- Operačný program Infomatizácia spoločnosti,
- Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast,
- Operačný program Zdravotníctvo,
- Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia,
- Operačný program Vzdelávanie,

Ďalšie národné strategické dokumenty

- Programové vyhlásenie vlády, schválené 1. augusta 2006 NR SR,
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska do roku 2010, schválená uznesením vlády SR č. 1033/2005,
- Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, schválená uznesením vlády SR č. 140/2005,
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR, schválená uznesením vlády SR č. 978/2001,
- Národný program reforiem SR na roky 2006 – 2008,
- Aktualizovaný konvergenčný program Slovenska na roky 2005 – 2010, schválený uznesením vlády SR č. 1121/2004,
- Koncepcia územného rozvoja SR (KURS) - nariadenie vlády SR č. 528/2002,
- Národný rozvojový plán + dodatok, schválený v júni 2003,
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky Agenda 21,
- Národný environmentálny akčný program (NEAP),
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR (NS TUR),

- Stratégia informatizácie spoločnosti,
- Štátna dopravná politika,
- Národný plán zamestnanosti,
- Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15-20 rokov,
- Koncepcia rozvoja vidieka v Slovenskej republike,
- Koncepcia usporiadania pozemkového vlastníctva v Slovenskej republike,
- Program odpadového hospodárstva SR,
- a ďalšie.

Základné legislatívne normy:

- zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- zákon č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch,
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy,
- zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 235/2002 Z. z. o náležitostiach o poskytnutia investičných stimulov,
- a ďalšie.

ZÁVER

PHSR obce Svederník je strednodobý strategický dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti, strategické ciele a ich naplnenie. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

Cieľom, ktorý tento dokument sleduje, je všestranná starostlivosť samosprávy a obyvateľov o svoje sídlo a krajinu. Slúži na skrášlenie obce, dobudovanie služieb a dosiahnutie jej príťažlivého vzhľadu vrátane jej okolia. Nezanedbateľná je i snaha o ekonomickú prosperitu využitím potenciálov obce a následným vytvorením pracovných miest a zárobkových činností. PHSR sa nezužuje len na stavebnú činnosť, ale aj na celkové oživenie obce.

Slovenské vidiecke obce podľa viacerých expertov majú trvalo udržateľný potenciál. To jasne hovorí o tom, že rozvoj vidieckych oblastí na Slovensku by mal byť považovaný za jednu z celonárodných priorít. Výsledok našej práce – predložený PHSR – je len jedným z množstva článkov, ktorých realizácia a vzájomné prepojenie vedie k naplneniu tejto priority. Splnením všetkých podmienok formálnej a odbornej stránky dokumentu každý, kto si ho prečíta, bude mať podrobný prehľad o všetkých stránkach života v obci Svederník ako aj o vízii ich budúceho rozvoja.